

Brassói Lapok

Ara 5 lei

Szombai
1931 * március 21

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

66. szám
XXXVII évtől szám

Ara 5 lei

A kölcsön titka

A kamara nagy többséggel megszavazta a külföldi kölcsön ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot. Annak tehát, hogy a román állam hozzájusson a bankárok pénzéhez, idehaza nincs akadálya. Ebből a tényből pedig logikusan arra lehetne következtetni, hogy most már minden van minden. De a kölcsön megszerzésének különös körülményei, melyek az első benyomás diadalujjongását csakhamar kínos depresszióra változtatták, azt az aggodalmat kelti, hogy súlyos belpolitikai bonyodalmak támadnak a nyomában.

Az ország régóta éhezett és vágyott erre a kölcsönre, de nem tudott hozzájutni. A gazdasági válság pusztításai közepett válsággal beteggé gyötörték az egész szervezetet a szabadtól kölcsön kifizetésének miatt, míg végül a pénzügyminiszter párisi útja sikertelenül járt. És hiába vetik szemére Popovicinak, hogy hat hétig tartott, amíg eredményhez jutott és a tárgyalások fordulatáról hiányosan és nehézkesen értesítette az itthoni köröket, a végső eredmény értékét nem ronthatják le a közbenesedő közben elkövetett kisebb hibák, mulasztások, vagy tapintatlanságok. A marnei csata után bizonyára nem vetették szemére a győztes francia vezérnek, hogy a diadal előtt mielőtt manővertörtéte a kezét s miért nem telefontátt naponta helyzetjelentést a kormány felé, meg a köztársaság elnökének.

Ha Páris megért egy misét, megérté, hogy a román pénzügyminiszter hat hétig mulatott a tény városában és szórakozásai közben megledkezett róla, hogy Mironescu a telefonnál áll és vár és már-már kirotban az izgalomtól és türelmetlenségtől.

Az általános lehangoltságnak, vádaskodásnak és a királyi kihallgatás váratlan szenzációjának semmiesetre sem lehet oka Popovici Mihály kölcsönszerző magatartásának külső megnyilvánulása; itt a kutya abban a titokban van eltemetve, aminek a leplet az ellenzék mindenáron fel akarta rántani a kölcsönügyről, de a miniszterelnök impozáns alakjának és állásának egész súlyával ráfékküdt és nem engedte megbolygatni. Maga az a tény, hogy Popovici a saját műve parlamentj képviselője elöl egy királyi kihallgatás dísznázás hatása címén, vagy időleges rosszullét ürügye alatt elvonult, s az ellenzék kritikáját és pártfelei óvációját elkerülte, kétségtelenül teszi, hogy a titok nem közönséges természetű olyan köztársasági rejt, melyek a kölcsönt a külső siker ellenében alaposan kompromittálnák és értékét nagyon is vitássá tennék. Popovicinak a kölcsön tárgyalásáról való távolmaradásához szorosan odatapad az a feltevés, hogy ő már nem titkolódzhatott volna neki már mindenről számot kellett volna adnia, míg távollétében a kormányelnök, aki helyettesítette, diplomatikusan kikerülhette az ellenzéki vádakat veszedelmét.

Ezzel azonban nincs elintézve a titok. A függő kölcsön felett ott függ a rossz, a drága, a függőséget teremtő kölcsön Damokles-kardja, az a kifizetés, hogy a külföldi bankárok adtak ugyan pénzt, de láthatóan és láttatva olyan feltételekkel, melyek az országra, — a segítség látszata mellett — a további nyomasztó gondok tömegét vetik. Maga Mironescu miniszterelnök mintha megvilágítaná ennek a titokzatos halvgzetnek a jellegét, midőn azt mondja, hogy a külföldi tőke Románia földrajzi helyzete miatt bizalmatlan.

Tehát létezik bizalmatlanság és van ok a bizalmatlanságra? A kölcsön azonban meg van, tehát miben nyilvánul meg a bizalmatlanság? Hogyan jut kifejezésre a bankárok részéről? Bizonyára abban a titokban, amiről a kormány hallgat, s amiért Popovici nem vett részt a tárgyalásban, s amiért a királyi kihallgatás után lemondásának a híre terjedt el. De e bizalmatlanság oka sem lehet csak Románia földrajzi helyzete; akkor a pénzt sem stabilizálják volna.

A miniszterelnök ur nem vallhatja be, hogy a geográfiai változhatatlan szituáción kívül van változó és változtatható belső szituáció is, ami szintén oka lehet a bizalmatlanságnak, a kölcsön olyan feltételeinek, amelyek drágává és nyomasztóvá, hasznában is problematikusává teszik. A belső zavarok, a jogbizonytalanság, a pártok találos tusája, a pénzzel, az államvagyonnal való könnyű bánás.

Ezt a titkot kell megfejteni, de nem nagyvárosi rejtély.

Utban a koncentrációs kormány

Titulescu tárgyalásai a pártvezérekkel

Bukarest, március 19.

Miközben az alkotmányos tényezők már csak kinnal-bajjal tartják fenn a Mironescu-kormányt, Titulescu buzgón tárgyal a politikai élet kimagaslóbb személyiségeivel a régóta lappangó válság tartós megoldásának a lehetőségeiről.

Most már senki sem kétféle, hogy a londoni követnek igenis belpolitikai miszsiója van.

Az eddigi jelek arra vallanak, hogy Titulescu most már kétségtelenül vállalja a koncentrációs kormány összehozásának a megkísérlését, mégpedig kötött program alapján, amelyhez

megszerezte az uralkodó hozzájárulását.

Az a program négy évre szól.

Ami Titulescu elképzelésének személyi részét illeti, elsősorban egy ugynevezett nagy kabinet összeállítását szorgalmazza a pártvezérek, illetőleg a pártok képviselőinek bevonásával. Amennyiben ez nem sikerülne, úgy Titulescu maga fogja kiválogatni az egyes pártokból azokat, akikről azt hiszi, hogy egységesen működhetnek kormányában. Természetesen mindkét módozatnak nagyon sok a nehézsége, ennek ellenére

politikai körök valószínűnek tartják, hogy Titulescu próbálkozásait siker

fogja koronázni, mert a király legmesszebbmenő támogatását élvez.

Sorozatos tárgyalásai során egyébként Titulescu tegnap Ducával és Gogával tanácskozott hosszasan, akikkel a napokban ismételt találkozni fog. Megbeszéléseit körülbelül a jövő hét közepéig folytatja, akkor pedig visszatér állomáshelyére: Londonba, ahonnan viszont csak a husvéti ünnepek után tér újból vissza. Azt hiszik, hogy mostani előkészítő munkája után Titulescu akkor már meg is valósítja koncepcióját azaz formálisan is megalkotja konszolidációs nemzeti kormányát.

Tábornoki mentalitás a vasuti direkcióban

Jonescu tábornok legujabb bölcs rendelkezése

Bukarest, március 19.

Jonescu vasuti vezérigazgató újra gondoskodni kíván arról, hogy minél szélesebb körben és minél nagyobb megdöbbenéssel beszéljenek róla. A bukovinai lapok és lapudósítók azt a hírt továbbították Bukarestbe, hogy az ottani felelős vasuti hivatalokból kiszivárgott hírek szerint

a vasutak új diktátora rendeletet készített elő, amely szerint az ország határain, hat kilométeres zónában, csak román származású vasutasok teljesíthetnek szolgálatot.

A rendelet indokolása természetesen állambiztonsági szempont lenne s ugyanabból a tábornoki koncepcióból fakad, a

miről Jonescu vezérigazgató már azi ismert nyelvredelettel tanubizonyosságot tett.

A készülő rendelet, amit hivatalosan még nem adtak ki s amiről bizonyára hivatali indiszkréción folytán kerültek ki a hírek a nyilvánosság elé, óriási megdöbbenést és elkeseredést váltott ki Bukovinában, ahol igen sok kisebbségi vasutast érint érzékenyen. Illetékes kisebbségi körökben keményen elítélik Jonescu vezérigazgató szándékát, ami

lényegében a határmenti hadizónák burkolt állapotban való visszaállítását célozza egyrészt, másrészt pedig olyan veszedelmes precedens lehet, aminek idővel az összes határmenti kisebbségi hivatalnokok áldozatul eshetnek.

Egyébként pedig a kizárólag katonai szempontból készülő rendelet gyakorlatilag is sok kárt és hátrányt jelent a vasuti szolgálatra is, mert az csak természetes, hogy a kisebbségi vasutasok külön nyelvtudására éppen a határokon van a legnagyobb szükség. Vagy talán éppen ez fáj a vasuti diktátornak, aki Romániát hat kilométeres és szigorúan csak románul beszélő sávval akarja körülvéni, mert nemzeti sérelemnek tartja, ha a Romániába érkező idegeneket a határon belüli anyanyelvükön üdvözlők a román vasutasok. Nyugaton kultuszt csinálnak abból, hogy a nagyközönség szolgálatára rendelt állami alkalmazottak minél több nyelvet beszéljenek. De hát az nyugaton van, nem nálunk.

Popovici visszavonta lemondását

Bukarest, március 19.

Popovici pénzügyminiszter tegnap este hat órakor váratlanul audiencián jeleni meg az uralkodónál. A kihallgatás közel egy óra hosszat tartott s amikor véget ért,

Popovici már újra úgy vett búcsút a királytól, mint tényleges pénzügyminiszter, aki már ma, vagy holnap átveszi tárcája vezetését helyettesítő Mironescu miniszterelnöktől.

A pénzügyminiszter lemondása körül keletkezett konfliktus tehát tünetmentes gyorsasággal simult el, hiszen ezt a királyi kihallgatást, amely újra visszaszólítja a megbántódott pénzügyminisztert a kötelességteljesítés porondjára, a kormány kebelében kialakult kombinációk is csak csütörtök délutánra várták. A sietségnek azonban magyarázata van. Beszámoltunk már arról, hogy az erdélyi képviselők csoportja igen merev álláspontot foglalt el Popovici lemondásával kapcsolatban. Hivatalosan is bejelentették a parasztpárt vezérének, hogy Popovici lemondásában aknamunkát sejtjenek, amelynek az volna a célja, hogy az utolsó jelentős nemzetipárti miniszter is kikerüljön a kormányból. Ebben az esetben semmi indokot sem látják többé annak, hogy a nemzetipárt megtartsa a szövetséget és továbbra is támogassa a jelenlegi kormányt.

Mironescu miniszterelnök kíséreltetni kezdett. Arra gondolt, hogy a külügyi

tárcát Vajdának ajánlja fel, hogy a régi egyensúly helyreálljon s az erdélyi képviselők lecsendesedjenek. A följajlás meg is történt, Vajda azonban becsüségére való hivatkozással kitért az újabb miniszterkedés elől. Akkor arra gondolt Mironescu, hogy Popovici lemondását nem fogadja el, ellenben a pénzügyminisztert hosszabb szabadságra küldi s maga tartja meg a pénzügyi tárcát. Ez a megoldás azonban nem elégítette ki az erdélyi csoportot, amely ragaszkodott ahhoz, hogy tényleges és tevékeny tagja legyen a kormányban. A cím még nem jelenti azt, hogy a nemzetipárti érdekek nem kállódnak el szem elől. Mironescu azzal védekezett, hogy Popovici maga akar távozni.

Igy állottak tegnap délelőtt a dolgok. Az erdélyi csoport két irányban kezdett erős offenzívát: a kormány ellen és Popovici ellen, akit lemondása visszavonására akart bírni. Mironescu sem látott már más megoldást Vajda visszautasítása után. Így vált esedékessé a rendkívüli királyi audiencia, amely után hamarosan hivatalos jelentés adta hírül, hogy Popovici pénzügyminiszter egészsége helyreállt s így újra átvetheti hivatalos teendői ellátását, amiket ideiglenesen Mironescu miniszterelnök végzett el helyette.

A külföldi kölcsön-ratifikálást azonban Popovici nélkül intézték el.

Politikai körökben a fordulatot az er-

délyi képviselők győzelmének könyvelik el, de akadnak olyanok is, akik Popovici ideiglenes leváltását előre elhatározott politikai sakkhúzásnak tartják, amit a kormánynak sikerült is ügyesen megjátssania. A fontos ezek szerint a vélemények szerint az volt, hogy a kölcsönügyi parlamenti tárgyalása Popovici kikapcsolásával történhessék meg.

Egyébként pedig az erdélyi képviselők most már Vajda utasítására újabb harcot kezdenek egyrészt Madagárral, másrészt Mihalache közigazgatási tervzete ellen,

amely szerintük meg akarja semmisíteni mindazokat a demokratikus eredményeket, amiket a nemzeti parasztpárti kormány első közigazgatási törvénye biztosított. Ennek az újabb harcuk érdekes jelene játszódtott le tegnap este a kamara folyosóján. Vlad Aurél több erdélyi képviselő társaságában a következő kérdést intézte Madagárhoz:

— Miniszter ur, mi van a gabonaértékesítésről szóló törvénnyel?

— Sürgősséget kértem a letárgyalására, — válaszolta Madagár.

— Vegye tudomásul, miniszter ur, — folytatta Vlad Aurél —, hogy véleményünk szerint ezt a javaslatot csak a bolsevikok inspirálhatták önnek.

A beszélgetés igen kellemetlen hatáson szövéltetésbe fulladt, amelynek végén Madagár ideges gyorsasággal fordított hátat az erdélyi képviselőknek.

SCHREIBER

Budapestnek az a negyede, ahol Schreiber élt és működött, a Népszínház körül fekszik. Állandó terepe a detektívsergeek razziainak. Körülbelül olyan terület ez, mint Chicagó városnak az a része, ahol Al Capone bandája tanyáz, csak hogy persze nem felhőkarcolókkal, hanem alacsony, leginkább földszintes, hosszú, sárga házakkal. A rendőrség rendszerint szombat este veti ki ide a lassóját, a melybe mindig beakad husz-harminc férfi és nő.

Kik azok, akik itt élnek? Olyanok, a kiknek csak volt valamilyen foglalkozásuk. Volt sofförök, lakatosok, kőművesek, kasszirnók, nevelők, — a férfiak leginkább mechanikus, technikus emberek, akik értenek a zárakhoz. — A nők olyanok, amilyenek. Szalmaszínű hajuk, világító sárga bőruk, festetlen pedig lábuk és rózsaszínűek. Széles nadrágok, és bő, színes slafrokok a díszes ruhák, szalmakalapok, akár télen is. Meztlábúak, mert ez városi negyed, ellenben itt van a cifra zoknik hazája és a vörös nyakkendőké. Sétabot mindenkinél és boxer a hátsó nadrágzsebben. Esetleg revolver. A mellényzsebben bicska, a sziparzszebben beretva. És kifelé a gomblyukban — székfü. A haj le van simítva pomádével, a vadszínes zsebkendő kölnis, orrfacsaró erős fajtából. A zakókabát is bepermetezve pacsulival.

Ebben a negyedben délelőtt tíz-tizenegy órákor még alig jár valaki az utcán. A teljes ide sem jön be, mert a tej itt nem ital, a bentlakók pedig ebben az időben még a másik oldalukra fordulnak. Borzas fejek dohos párnákon, kék és piros chák alatt, kettesben. Mert itt mindenki vadházasságban él. A nő itt nem „feleség”, hanem a legjobb „haver”, a legkitűnőbb „szenker”, aki nélkül a férfi nem érelstálhatna. Volt cselédleányok, a kik túl vannak az első spájz-foszlogatáson és ruhaszekrény-felnyitáson, kivénült kávéházi felirónok, akik legutoljára mint pénztár-szarkák piteztettek le ezen a pályán, masamódok, akik a kalapoknak az uriházakba való hazaszállításakor megszédültek a gazdagok pompájától, bonok és guvernantok, akik idegen országokból újultak ide rendszerint egy-egy selyemfiúnak a karján és akik borzaszító zavarba jönnek, hogy lefoszlott szépségükben és nettségükben régi gazdáikkal találkoznak a belvárosban és a körutakon. — ezek horkolnak napsütésben még, az esőfoltos, koszlott rollók vagy papirragasztók mögött.

Dosztojevszkis figrák ennek a városnegyednek a lakói? Vannak-e férfiak között Raszkolnyikovok és nők között Szónyák? Alig, aligha. E sikátorokba nem mentenek vissza bölcsességet, mert akik itt mindenkor élnek, azok csak valamivel tisztább színekben és csaltabb szövegekben, ugyanilyen kutyagó, rikoltó, laza kötésű gigerlik és démonok voltak akkor, amikor még a Népszínház-utcán innen a Váci-utcán vagy az Andrásy-uton rótták mindennapi életüket.

Az italmérők bíróság elé viszik sérelmüket

Kolozsvár, március 19. Az italmérési engedélyek árlejtése körüli bizonytalanságok és zavarok még mindig tartanak. Amint ismeretes, a belügyminisztérium utasítására május 31-én a régi italmérési engedélyek megszűnnek, illetőleg azokat új árverés útján fogják értékesíteni a községi előljárások. Ez ellentétben áll az új szesztorvénnyel is, amely, ha nem is világosan azt az intézkedést tartalmazza, hogy az új engedélyeket kell árlejtés útján értékesíteni.

Az italmérők körében most nagyarányú mozgalom indult meg a helyzet tisztázása és a sérelmek megszüntetése érdekében. A mozgalom élén a vendégipari munkaadók kolozsvári szövetsége áll, amely még ebben a hónapban megtartandó gyűlésre fogja összehívni az érdekelteket, hogy állást foglaljanak és tiltakozásukat fejezzék ki az indokolatlan és törvénytelen rendelkezések miatt. „Az egyidejűleg a szövetség bíróság útján is jogorvoslást fog kérni.

Minden fájdalmat, rheumát, idegfájást, zsábát, isi-ászt, fogfájást, mi-rent, izületi gyulladásokat, mirigydagánatokat, gyulladási folyamatokat megszüntetnek a „Radiogen védőgyű” valódi radium-kompresszek. Kompresszek ára 450—1800 lejig Krafft & Herberth, Brassó.

2 B. L.

A szegény magyar vasutasok özvegyein akarja behajtani a Casa Munci az elsikkasztott milliókat

Beszüntették a magyar vasutasok özvegyeinek járó kegydíjfizetéseket

Bukarest, március 19. Általános megdöbbenést keltett a Casa Munci néhány nap előtt kiadott rendelete, mely szerint

a volt MÁV vasutasok özvegyei számára ezentúl az eddig fizetett kegydíjak további kiutalását teljesen megszüntetik.

Hogy kik ezek a kegydíjasok? A kegydíj nem más, mint enyhébb elnevezése annak az alamizsnának, amit a MÁV annak idején nyugdíj helyett kiutalt az idő előtt elhalt, szerencsétlenül járt vasutasok özvegyeinek, hozzátartozóinak.

Most már érthető, hogy milyen általános megdöbbenést keltett a Casa Munci rendelete, mikor éppen ezektől a legszázalomraméltó kategóriájától a nyugdíjasoknak, vonták meg egy tollvonással az eddig kiutalt néhány lejt.

Hegedüs Nándor képviselő felkereste a Casa Munci vezérigazgatóságát, hogy felvilágosítást kérjen a felháborító rendelet fölől. A válasz, amit a magyar képviselő a feltett kérdésre kapott, éppen olyan felháborító, mint maga a kegydíj-beszüntető rendelet.

— Az elkövetett milliók sikkasztások alkalmával megtartott rovincsolás alkalmával — hangzott az információ — rájöttek arra, hogy a volt MÁV kegydíjasok részére az elmúlt tíz esztendő alatt sokkal nagyobb összegeket fizetünk ki, mint amennyit tulajdonképpen fizetnünk kellett volna. A kegydíjasoknak nem iárnak azok a különböző procentuális pótdíjak, melyekre a rendes vasuti nyugdíjasoknak joguk van. A kegydíj összegét az elmúlt évek folyama alatt sohasem emelték fel, viszont a Casa Muncinál évek óta a kegydíjasokat éppen olyan elbánásban részesítették, mint a többi nyugdíjasokat, rendszeresen kapták a felemelt különböző pótdíjakkal megnagyobbított kegydíjat, és most már ezekre rug a tévesen kifizetett kegydíjak összege.

A Casa Munci, amikor rájött erre a tévedésre, azonnal körrendeletben értesítette az összes alárendelt szerveit, hogy a kegydíjak további fizetését beszünteti. Azonban a Casa Munci

nem elégedett meg ezzel az intézkedéssel, hanem most sorra vizsgál-tatja a kegydíjat élvező özvegyek vagyoni helyzetét és az állítólagos tévesen kifizetett összegeket visszaköveteli a nyomorgó özvegyektől. Perrel fenyegetőzik, illetve ott, ahol valami ellicitálni valóra van kilátás, már meg is indította a pert.

Már most az a kérdés, hogy milyen törvényes alapra támaszkodik a Casa Munci, amikor önkényesen beszünteti a kegydíjak további fizetését és azokat az összegeket, amiket ezek a szegény özvegyek jóhiszeműen felvettek, most perrel való fenyegetőzés útján követeli vissza tőlük.

— Először is meg kell állapítanom, — mondta Hegedüs Nándor képviselő, hogy a legmagasabb kegydíj, amit a Casa Munci az özvegyeknek kifizetett, nem haladja túl a havi 1500 lejt.

Ezek a sorsitűdözött „kegydíjasok” majdnem minden esetben nagy családjukkal együtt éltek meg ebből a havi 1000—1500 lejből. Tíz esztendőn keresztül teljes jóhiszeműséggel vették fel ezeket az összegeket, mely még így is, ilyen fel-emelt összegben is vajmi kevés arra, hogy ebből egy hónapon keresztül családostól meg lehessen élni. Ha több mint tíz éven keresztül állandóan és megszakítás nélkül ezeket az összegeket fizették ki nekik, amit ők jóhiszeműen fel is vettek.

barbár és brutális, sőt egyenesen jogtalan eljárás volna, ha a garasonként kifizetett alamizsna összegek fejében most többhez lejnvi perrel támadnák meg ezeket a szegény kegydíjasokat.

Az pedig, hogy a kegydíjak további fizetését gyszerűen beszüntették, — az egyenesen felháborító, ami ellen a legerélyesebben tiltakoznunk kell.

A Casa Munci-nál most rendbe akarják hozni — úgy látszik — a megbillent mérleget. Iliescu ur. a Casa Munci megugrott főtitkárja a külföldön elherdálja az ellopott milliókat és a szegény magyar vasutasok özvegyeitől akarják most behajtani a pénztárban felfedezett hiányt.

Filmmel vizsgálják meg, hogy alkalmas-e valaki autó és villamos vezetésre

Weekend-autóbuszok a genfi nemzetközi autószalonban

Genf, március 19. A mozgalmas seregszemle színhelye ugyanaz a kiállítási pulota, ahol össze a nemzetközi löversenyeket rendezik. Ma az autó tömegcikk, amely „sem járásban, sem színben, sem szagban” nem igyekszik kitűnni a többi közül. Azt is meg lehet figyelni, hogy a tömegprodukcióra berendezkedett gyárak nem szakítanak szívesen az eddigi modelltipusokkal, mert, ha ezektől eltérnének meg kellene változtatni egész berendezésüket. A technikai tökéletesedés csak részlet-javulásokban jelentkezik.

Az egyéni izlést csak karosszériák különbözősége elégíti ki, a motort azonban tömegesen állítják elő. Vadonatúszabbnél-szebb kocsik, de luxust alig találunk. Inkább a dolgozó polgári rétegnek szánt strapautókat veszi körül érdeklődés. Meglepetően elegáns modellek szerepel a francia autóipar. Feltűnően sok az érdeklődő Citroën standja előtt, aki a kész kocsik mellett egy halatlanul érdekes autókészítményt állított ki, amely roppant elmés szerkezettel mutatja be az autó összes alkatrészeit elnevezésükkel együtt. A szalon közönsége akarva-nemakarva kénytelen megismerkedni egy kis autó-anatómiával.

Kényelem, biztonság, olcsóság — ezek a legfőbb ideálisai 1931 automobiljainak. Egy zürichi gyár meghonosította az önműködő ablakot. Egy gombnyomásra magától indul lefelé az ablak és megy, amíg csak el nem engedjük a gombot, amelyet különben nemcsak autókban, hanem vonatokban, villamosokban, sőt étermekben is lehet használni, eddig egyetlen luczer-

ni autóbustársaság használja. (Sűrített levegő nyomásán alapszik.) Szembetűnő a nehéz fajsúlyu gyújtóanyagok használata, amely nyilván jobban leszorítja majd a legközelebbi jövőben az autók árát, mint az európai trösztök és a dumping közti versengés. Maga az autógyártás az automatizmus felé irányul. A motor már nemcsak a kocsit mozgatja, hanem el kell végeznie a legjelentősebb „házi teendőket is”. — Nemcsak szellőzteti, világítja, és keni az autót, hanem fölfújja a gumikat, takarítja a kocsit, kifényesíti az ablakot és kinyitja, vagy összecsukja az autó ernyőjét.

Külön autotechnikai intézet igyekszik kiterjeszteni a szakképzettséget az autó iránt érdeklődő közönség körében. — A pszichotechnikai intézet a sofförök és villamosvezetők idegbeli képességeit és lélekjelenlétét kutatja ki. Beül a sofförjelölt az autómobilba, amelynek pedálja, fékje, fogantyúja van és amely természetesen csak helyben jár. De előtte mozivászonon pereg a világváros utcai forgalma

SZEKELY & RETI

nyüzgő autóáradatával, villamoscsilingelésével, közlekedési rendőrével és az utcán keresztülvánszorgó vak emberrel, vagy ugrándozó gyermekkel. A vizsgázonak mindent látnia kell és azonnal elvégeznie a megfelelő mozdulatot. Frissességét, elszántságát pontosan regisztrálja a gép. A tanár asztalán villanykörtek gyulladnak ki a sofförjelölt minden mozdulatára. Azí is elárulja egy szerkezet, hogy milyen gyorsan reagál a vezető egy föl villanó képre, vagy hangra.

A figyelemközpontosítást a modern autózézetésnél úgy értelmezik, hogy a sofförnek beszéd közben is könnyű szerrel uralnia kell a helyzetet. Főlelevenídik a Metropolis című film órajelenete: a vizsgázó személynek egy óra előtt kell állnia, amelynek mutatóját a vizsgázató tanár indítja el. Amint forogni kezd a mutató, a jelöltnek hirtelen meg kell állítania egy fogantyú lenyomásával. Minél kevesebbet fordult el a mutató, annál élelnebb a reakció. Ezzel a szerkezettel selejtezik ki az autóbust és villamos társaságok azokat a személyeket, a kik teljességgel alkalmatlanok a feltétlen önuralmat és kitartást igényelő pályára.

Kétségtelen, hogy az autó nagyon nagy hódításokat fog tenni a vasutal szemben. Hisz vidám lakás-autók vannak, amelyekben főzni, aludni és pingpongozni is lehet. Gyönyörű week-end kocsik igazolják, hogy a modern ember a szabad égi alatt szereti eltölteni ünnepeit. Kolosszális autóbustokat látnak, amelyek éppolyan kényelmesen be vannak rendezve, mint a gyorsvonatok hálókocsija.

Olaszország felmondja Jugoszláviával fennálló kereskedelmi szerződését

Róma, március 19. Beavatott körökből szerzett értesülés szerint Olaszország ez év november elején felmondja a Jugoszláviával fennálló kereskedelmi szerződést. A felmondást az olasz kormány azzal indokolja, hogy ez a szerződés csak hátrányos Olaszországra, amennyiben a Jugoszlávia felé irányuló kiviteli ugyszólván minimális, ezzel szemben rendkívül nagy a Jugoszláviából Olaszországba behozott áruk mennyisége.

Dicsőszenimártonból Brassóba költözik az erdélyi szombatosok központja

Pár évvel ezelőtt az erdélyi szombatosok Dicsőszenimártonba tették át székhelyüket. Itt megvették a gyönyörű Rákóczi kertet, melyet szakszerűen, a maguk tervüknek megfelelően beépítettek.

Csakhamar hatalmas emeletes épület rogtan be az ország minden részéből ideözönlő szombatos tanulókat.

A szombatosok dicsőszenimártoni intézetükben tanították és képezték ki a prédikátorokat.

Az intézetben állandóan 150—160 növendék volt, különböző nemzetiségűek. Volt közöttük magyar, román, görög, orosz, bulgár, nemet, szász, akik a legnagyobb egyetértésben köszültek jövő hivatásukra. Az intézet vezetője Gede Péter, Kaliforniából idezármazott igazgató vezetése alatt áll. A tanárok között van többek között Truppel Győző, volt dicsőszenimártoni római katolikus plebános is, aki a magyar és francia nyelvet adja elő az intézetben.

Mint értesültünk, a szombatosok központja és prédikátor-képző intézete a nyár folyamán Brassóba fog átköltözni.

Informátorunk állítása szerint, a központnak és az intézetnek Brassóba való áthelyezésének oka a vízhiány.

Brassó-Méheskertben állítólag már meg is vette a központ a szükséges helyiséget, ahova az új intézetet fel fogják építeni.

Ha a szombatosok azonban tényleg elmenének, Dicsőszenimárton ismét szegényebb lesz egy intézménnyel, melyet nagy mértékben meg fognak érezni a dicsőszenimártoni kereskedők és iparosok is.

Hogy a gyönyörűen beépített, saját villanyvilágítással ellátott Rákóczi-kertet a központ mire fogja felhasználni, arról még nincs döntés.

Butoraink Araink Fizetési feltételeink

ERDELYRESZ BUTORGYAR RT.
Marosvásárhely — Nagyszeben
BRASSÓ

STENZÁCIÓSÁK

Március 21

A magas cementárak ellen

Kolozsvár, március 19.

A kolozsvári építőiparosok tegnap tiltakoztak, amelyen élesen állást foglaltak az építkezést megbénító magas cementárak ellen. A gyűlés szónokai kifejtették, hogy nem annyira a gazdasági válság az oka annak, hogy Romániában ma nincs építkezés, hanem egyszerűen a tény, hogy a kormány semmit nem tesz az építkezések előmozdítása érdekében, másfelől eltűri, hogy az építkezési anyagokkal uzsorát folytassanak. Egy mázsa cement külföldön például 50-160 lej, belföldön 350-360. A cementkartell tetszesszerűen halászik a városban, mert a kormány vagononkénti 30 ezer lejes behozatali vámmal védi a kartell üzlemtét.

A Népszövetség nem bírja el az erőshangu kisebb-ségi panaszokat

Van Nietzsche-nek, a nagy német filozófusnak egy rendkívül szellemes aforizmája, mely szerint: „Az ugynevezett jó társaság azt hiszi, hogy azok a dolgok, amelyekről nem beszélnek az ugynevezett jó társaságban, vagy pedig nem tartják illendőnek beszélni róluk, azok a dolgok nem is léteznek...”. Nagyon is jó és ekskluszív társaság lehet a Népszövetség, mert bizonyos dolgokról ottan sem lehet beszélni, még a kellemes és behizelgő csevegési modorban sem. Itt van például a lengyelországi ukránok panasza. Arról az ukránok igazán nem tehetnek, hogy kisebbség gyanánt odatukmálták őket Lengyelországnak. A Pilsudszky Lengyelországnak....

Rendeteg panasz származott ebből a kétféle tényből és az ukránok türelmüket vesztve, minden hazai fórumtól elutasítva, sérelmeiket írásba foglalták és benyújtották a Népszövetséghez. Hadd tegyen az igazságot a javukra.

A panaszirat megérkezve a Népszövetség összes illetékes fórumait, végre zátonyra futott annak a hármastól, melynek az asztalán, amelyet a grándiózus nemzetközi sóhivatal urai a kisebbségi népek panaszainak meghallgatására állítottak össze.

A hármastól összeült tanácskozás és határozott. Mely sajnálkozással állapították meg, hogy a lengyelországi ukrán kisebbség égből, azaz Genfben kiáltó panaszai valóban vérlázítóak, de azért mégsem tárgyalhatóak a Népszövetség előtt. A petíciót tehát visszautasítják s egyben biztosítják az ukrán kisebbséget legmélyebb jóindulatokról és együttérzésükről.

Az ukránok és minden európai kisebbségek tanulhatnak ebből a visszautasításból. Helyesebben a visszautasítás indokolásából. Mert: a benyújtott petíció azért nem tárgyalható a Népszövetség előtt, mert hangja túlságosan — erős.

Az elnyomás lehet bármilyen durva, becsúszhat és gonosz. Az nem fáj Genfben a nagy sóhivatalnokoknak. A panasz azor is legyen illendő, alázatos, szordinós, és semmiképpen sem fület sértő. Hogy meg ne szakassza valahogy a genfi békeangyalok érzékeny szívét a hangos kisebbségi felhárdulás. Inkább meg sem hallják. Mintha nem is volna!

A Semmitőszék a Sonametan Földgáztársaságnak adott igazat

Bukarest, március 19.

Ismeretes az a harc, amely a kormány és a Sonametan Földgáztársaság között dúlt és amelynek eredményeképpen a kormány erőszakosan eltávolította állásából Motas vezérigazgatót.

A nacionalizált társaság ügyeibe való erőszakos állami beavatkozás ellen, a liberális részvényesek és a Legfőbb Semmitőszékhez fordult jogorvoslásért. A Semmitőszék III-ik szekciója ma végre döntött az ügyben. A döntés igen kedvezőtlen helyzetbe hozza a kormányt, mert a Semmitőszék leszögezi, hogy a kormány nem volt joga ilyen messzemenően beleavatkozni a Sonametan ügyeibe. Minthogy az magánérdekeltség és az államnak csupán ellenőrzési joga van a földgázárak megállapításánál.

Az ügyben még bonyodalmak várhatók.

Orvtámadás két nagyváradi magyar lap ellen

A példaadó hatósági hajsza

Nagyvárad, március 19.

Az a megdöbbentő és szisztematikus hajsza, amit a felelős román hatóságok kezdtek Kövér Gusztáv dr., a nagyváradi magyarság egyik vezető egyénisége és lapja, a Magyar Szó ellen, olyan eredményt hozott, amire nem nagyon lehet büszke Bihar megye kitűnő prefektusa. Ő volt az, aki indokolatlanul, ildomtalanul és törvénytelenül viselkedésével megnyitotta a düh zsilipjeit, felszabadította az utcai indulatokat.

Egyéni bosszuvágya és személyi sértődöttsége következtében újra feltépődött Nagyváradon az a seb, amit három évvel ezelőtt szagattak fel az akkori diákkongresszus „hazafias” felelőtleni s amely azóta sem tudott teljesen begyógyulni.

A hatósági önkényeskedés nemcsak rossz példa, hanem egyenesen felbujtás azoknál az elemeknél, amelyek amúgy is nemzeti missziót látnak korlátozott mentalitásukból sarjadt barbárságuk kiélésében. Ezt bizonyítja az újabb nagyváradi rombolás, amelynek súlyosabb ökölsapás nem adhatott volna feleletet a Kövér Gusztáv ellen indított törvénytelen hajsza.

Ezt jelenti tudósítónk:

Tegnap éjszaka egy óra tájban ötven főnyi, nagyjából fiatalokból álló csoport hatolt be a Magyar Szó

szerkesztőségébe és kiadói hivatalába. A Katolikus Kör palotája, amelyben a lap ottbonttal, csakhamar megtelt a dühös tüntetés és a rombolás zajával. A lap kiadói hivatalát teljesen feladták, a butorzatot szétörték, az iratokat összetaposták.

És nem volt sehol egy rendőr, amely a barbár rombolók ellen fölverte volna a karhatalmat. A rombolás hősei nyugodtan elvégezték kitiűzött feladatukat s

azután kivonultak utcára s a szemben levő Nagyvárad című lap kiadói hivatalát vették ostrom alá. Az ablakokat beverték, az egyik ott tartózkodó alkalmazottat, pedig kikergették.

A Nagyvárad kiadó tulajdonosa a lap kiadói hivatali helyisége fölött lakik. A nagy zajra és csörömpölésre felébredt s kilépett az erkélyre. Látni, hogy mi történik, kiabálni kezdett, mire az utca percek alatt kiürült.

A derék ví'ezek, a hátor hazafiak pillanatok alatt szétszaladtak.

Mire a rendőrség a helyszínre érkezett, már senkit sem talált. Csak a betört ablakok, a szétrombolt butorok és a szétapost iratok tanuskodtak amellett, hogy Nagyváradon újra fellángolt a magyarság elleni gyűlölet, amit a hivatalos és felelős tényezők közül sokan még ma is hazafiasságnak hajlandók tekinteni.

Igy olcsóbbbitok ii

A minisztertanács engedélyezte a telefondíjak emelését

Bukarest, március 19.

Hónapok óta szédti a kormány a közvéleményt olcsóbbítási akcióival, amely bizony sehogy sem akar előre haladni. Ha itt-ott olcsóbbodnak is némiképp az árak, az nem a kormány érdeme, mert az olcsóbbodási folyamatot a gazdasági válság, a pénztelenség, a keresetképtelenség kényszeríti rá a kereskedelmre és a gyárosokra.

Hogy a kormány milyen komolyan akarja az árak csökkentését, arra nem kell különösebb példákat felsorolnunk, elég ha megemlítjük, hogy a hónapok óta tartó árleszállítási akció alatt egyetlen egy állami üzem, monopol sem szál-

lított le a közszükségleti cikkek árait. Nem szállították le a dohány, só, cukor árakat, nem lett olcsóbb a posta, a vasút sem, sőt — a legújabb értesülés szerint

a minisztertanács elvben már hozzá is járult a telefondíjak felemeléséhez.

A minisztertanács ugyanis tegnapi ülésén tárgyalta a Morgan-társaság azon kérélmét, hogy a kormány járuljon hozzá a telefondíjak felemeléséhez, mintha a telefon nem volna már is elég drága. A minisztertanács elvben hozzá járult a telefondíjak felemeléséhez. A határozat úgy szól, hogy az emelés arányát a szakértőbizottság javaslatának előterjesztése után, valószínűleg néhány napon belül, fogja megállapítani a minisztertanács.

Legendás figurává nőtte ki magát Schreiber Tamás, a budapesti alvilág vezére

Még mindig hasztalanul keresik a szolnoki halálbörönd áldozatának rejtélyes gyilkosát

Budapestben az emberek Schreiber-maszkban ugradják egymást

Budapest, március 19.

A rendőrség bünygyi esetei között szinte példátlanul áll az a mód, amellyel Schreiber Tamás, a szolnoki halálbörönd áldozatának gyilkosa, félreáll a detektív falkája előtt. Ma is még szinte naponta akadnak jelentkezők, akik Schreiber felbukkanni látják,

elfognak azonban sosem lehet, mert mindannyiszor valami bűvészes furfanggal ugrik meg.

Most már nyilvánvaló, hogy Schreiber a budapesti alvilág feje volt, akit barátai a legnagyobb megbecsülésben részesítettek és

ezek a mindenre kész zinkosok azok, akik Schreiber rejtetegetik.

Tegnap egész éjjel vallatta a rendőrség Schreiber barátait, közöttük elsősorban egy Erdős és egy Poloni nevű többszörösen büntetett egyént, akik azonban semmiféle olyan nyomot nem hajlandók a rendőrség kezére szolgáltatni, amelyek Schreiberre nézve árulók lehetnek.

A rendőrség ilyenformán ma arra kényszerült, hogy felszólítással lépjen a közönség elé és a nagy nyilvánosság segítségét kérje Nagy Mária gyilkosának kézrekerítésére. Elsősorban is arra kéri a rendőrség a közönséget, hogy

jelentkezzen sürgősen az, akinek Schreiber a gyilkosság elkövetése után napon egy pár lakkcipőt és női ruhásműveket adott el.

Annyit ugyanis sikerült megállapítani, hogy Schreiber a gyilkosság végrehajtásakor teljesen pénz nélkül állott és csak abból a pénzből menekülhetett el, amit Nagy Mária lakkcipőjének és ruháinak eladásából szerzett.

A pozsonyi rendőrség egyébként ma értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy

véleménye szerint Schreiber Csehszlovákiában rejtőzhetik, ahol románai panak.

A budapesti főkapitányság kérésére a pozsonyi rendőrség erre egész Csehszlovákia területére országos körözést rendelt el Schreiber ellen.

Schreiber Tamás kezdi magát legendás figurává kinőni a nagyközönség képzeletében. Ennek legjellemzőbb az, hogy az emberek egy-ugratják vele és

számosan vették fel Schreiber maszkját és jelennek meg így utcán és társaságban.

A szerdáról-csütörtökre virradó éjszaka többször előfordult, hogy részeg emberek azt kurjongatták az utcán:

— Én vagyok Schreiber!

A rendőrség „félrevezetés” címén most egész sereg ember ellen kényszerült eljárást indítani.

Ma délelőtt Csepelről telefonálták be, hogy ott egy Schreiberhez hasonló férfi artikulatlan hangon könyörödmányokat

E szelvény beküldőjének

mindkét Pond's krémből, a nemzetközi arisztokrácia e kedvelt szoréból, próbabust küldünk.

POND'S

T. Zaharia & Cernătescu uraknak, 181, Str. Popa Nan, București.

Mellékelek portékátégek fedezésére 5 lelt belygekben és kérem szíveskedjenek címre két, egy hétre elegendő Pond's krémet tartalmazó próbabust küldeni.

Név: Cím:

kért. Ugyanilyen jelentés érkezett Szekszárdról is, ahol Schreiber állítólag több helyen szállást fogtatott be. A bejelentések alapján most mindkét városban megindult a hajtóvadászat, eddig azonban eredmény nélkül. A déli órákban két újabb jelentés érkezett a Béla-utcai főkapitánysághoz. Az egyik jelentést egy fiatalember tette, aki elmondotta, hogy tegnap este hatórákor az Izabella-utcában találkozott Schreiberrel, aki régi ismerőse. Mielőtt azonban megszólíthatta volna, a gyilkos elfutott. A másik jelentés a csepel-szigeti lakitegyi uradalomból való, ahonnan azt közölték, hogy Schreiber egy szénaboglyában látta rejtőzködni. Amikor közeledni akartak hozzá, Schreiber elmenekült és eltűnt üldözői elől. Minthogy Csepel-szigetről nem ez az első jelentés, amely azt állítja, hogy a gyilkos a szigeten bujkál, a rendőrség most elhatározta, hogy Csepel-szigetet csendőr és detektívgyűrűvel veszi körül, úgy, hogy ha Schreiber tényleg a szigeten rejtőzik, többé ki nem bujhat a hatóságok keze közül. Hogy a karhatalmi gyűrű minél szorosabb legyen, még őrhajókkal is körülvesszük a szigetet és így nem lesz rés, amelyen a gyilkos elmeneküljön.

A kamara viharos és botrányos jelenetek után fogadta el a kölcsönjavaslatokat

A kölcsönszerződés és a vele összefüggő egyezmények ratifikálása sokkal szenvedélyesebb módon ment végbe, mint ahogyan a gyors vita után várni lehetett.

A szavazás előtt Lupu a házszabályokra való hivatkozással 40 képviselő aláírásával indítványt terjesztett elő, amely névszerinti szavazást követelt. Az indítványt Jorga is támogatta, Pop Cicio elnök és a többség azonban hevesen ellenezte. Heves szócsaták és botrányos tülekedés után az elnök kijátszotta az indítványt azzal, hogy az aláírók közül tizenhatan már nincsenek jelen, tehát visszaléptek, s ennélfogva nem névszerinti, hanem csak egyszerű szavazást rendelt el.

A kölcsönszerződés ratifikálásáról szóló javaslatot a kamara 168 szavazattal 15 ellen, a Mezőgazdasági Hitelintézet megalapításáról szóló egyezményt 163 szóval, 3 ellen, a hitelintézet törvényének a módosításáról beterjesztett javaslatot pedig 148:4 szavazattal fogadta el, miután az ellenzék többsége már a szavazás megkezdése előtt kivonult.

A szenátus 94 szavazattal 12 ellen fogadta el a kölcsönjavaslatokat.

A kormány megbízásából Potarca földművelésiügyi államtitkár ma este Párisba utazik, hogy elvigye a Banque de Paris et des Pays Bas körül csoportosult pénzintézeteknek a ratifikált kölcsön-egyezményeket s rendezze a kölcsön kibocsátásával járó további teendőket. Potarcával együtt megy Stefan Stanescu, az autonóm jövedéki pénztár igazgatója is. Két nap múlva követi őket Cesianu párisi követ, a kit még fontos tárgyalások tartanak vissza Bukarestben.

EUROPA kávéház étterem,

Brassó, Kolostor-u 7

Kitűnő és olcsó konyha Ebéd és vacsora legkedvezőbb feltételek mellett abonensek részére

Azagai csapolt sör. Elsőrangú faiborok. Minden este tánc!

274HO

BOLDIN KOMISZÁR

Kolozsvár, március 19.

Boldin Kornél volt kolozsvári rendőrbiztos ezúttal hamardizben szerepel a lapokban és a nagynyilvánosság előtt. Az e szereplése meglehetősen kellemetlen mlékü. Vagy három-négy évvel ezelőtt a kolozsvári kereskedők és piaci árusok között valóságos pánik uralkodott, amikor Boldin komiszár egy másik társával megbízást kapott a közrendészet, köztisztaság és zárórahágások ellenőrzésére. Zuhogtak az 500-1000 és még több lejes birságok. A drákói szigorúság megtette a hatását. Néhány hónap múlva megszűntek a kihágások. Legalább is a rendőrfőkapitányság nem kapott több kihágási jegyzőkönyvet. Ami feltűnt az illetékeseknek. Ez a Boldin komiszár ilyen ügyes ember volna? Utána nézték a dolognak és kitént, hogy a kihágások nem szűntek meg ugyan, de néhány száz lejért el lehetett intézni a dolgot. És az is kitént, hogy a kezdetbeni szigorúság csak meg akarta puhítani a kereskedőket, hadd féljenek a vaskezu rendőrbiztostól és azután majd jön a pénz magától. Aminthogy jött is. De még valami derült ki a vizsgálat során. Az, hogy a szigorúság hónapjaiban behajtott birságok nem folytak be a rendőrség pénztárába.

A második szereplés már kellemesebb formák között indult. Ez év elején a belügyminisztérium elhatározta, hogy 12 érdemes és kiválóbb rendőrtisztet, aki megfelelő iskolai végzettséggel is rendelkezik, kiküld állami támogatással külföldre, hogy a nyugati rendőrségeket tanulmányozza és a látottakat itthon hasznosítsa. Mindegyik ösztöndíjas rendőrtiszt 120 ezer lej szubvenciót kapott Nagy pénz, ha elgondoljuk, hogy egy rendőrbiztos havi fizetése 5200 lej — áldozati adó nélkül és Kolozsváron például a rendőrtisztek február és márciusra csak részben kapták meg a fizetéseiket. Családok emberek, akik 10-20 éve teljesítettek szolgálatot és nem felejtették el a behajtott birságokkal elszámolni. Egy ilyen rendőrtiszt 3-4, esetleg több évig is elkinldható, amíg 120 ezer lej kap az államtól — kenyérre, nem pedig finom és előkelő tanulmányi utazásra. Kissé keserű lehetett a volt kollégák szájaize, amikor nagy meglepetéssel olvasták, hogy az ösztöndíjas rendőrtisztek között ott van Boldin Kornél is, akiről a hivatalos lap még csak annyit közölt, hogy egy beszarabiai város rendőrségénél teljesít szolgálatot.

És most... Mintha mégis csak volna egy kevés igazság ezen a földön...

Boldin komiszár megint hallat magáról. Visszarendelték a vidám tanulmányúrról. Ne tessék megjedni. Nem csinált semmi rosszat külföldön. Tud ő vigyazni az ország jó hírére. Hanem valami régi itthoni dolgok körül van baj. Legalább is a dévai ügyészség ezt állítja. A dévai ügyészségnek pedig tudnia kell valamit, mert hiszen Boldin komiszár, — csak most derül ki, — miután elkerült Kolozsvárról, nemsokára a dévai rendőrprefektúra titkára lett. Elöléptették. Hiszen ügyes ember és úgy tudták róla, hogy tartalékos tiszt és érettségije van. Igen, igen. Ugy tudták róla. Ennek köszönhető a külföldi tanulmányutat is. Sem a dévai rendőrprefektúrának, sem a belügyminisztériumnak nem jutott eszébe kételkedni ebben. Vagy pláne, hogy információt kérjenek róla a kolozsvári rendőrségtől! Boldin komiszár ut talán még ma is a berlini rendőrséget tanulmányozná, valamelyik kurfürstendammi előkelő lakóiban, ha valami rosszakaratú dévai polgárnak nem jut eszébe, hogy feljelentse az ügyészségen. Közokirathamisításért és hivatalos hatalommal való visszaélés címén. Nem fontos, hogy miről van szó. Valószínűleg nem nagy ügy. De — mégis közokirathamisítás és mégis hivatalos hatalommal való visszaélés. Megindul a vizsgálat. A dévai ügyészség már nem olyan jóhiszemű és naiv, mint a dévai rendőrprefektúra, vagy a belügyminisztérium. Igenis, érdekli a Boldin Kornél multja. És megtudja, hogy az ösztöndíjas rendőrtiszt soha nem volt tartalékos hadnagy, mert talán a káplárságig vitte csak, amit valamelyik felebbvalója adott neki — borra valónak. Amiért jól megborotválta. Mert borbély volt civilben Boldin komiszár és az impériumváltózás zűrzavaros idejében lendült át a köztisztviselői pályára.

Boldin Kornélnek meg kellett szakítania külföldi tanulmányútját. És most a dévai ügyészség fogházi viszonyait tanulmányozza — belülről. Szóval az ez valamelyes elégtételül a többi kollégáknak, akik nem olyan ügyesek, hogy 120 ezer lejes ösztöndíjakat kapjanak, sőt a fizetésükhöz is csak egy-két-három hónapi késéssel tudnak hozzájutni. És ezzel be is fejeztük az ügyet. A tanulság? — Nincs... Nálunk nem szokás az ilyen esetekből a tanulságot levonni.

4 B L.

Halálra ítélték Tetzner Erich Kurtot, a regensburgi országúton elégelelt csavargó gyilkosát

Regensburg, március 19.

Az elmúlt év nyarán beszámoltunk arról, hogy Regensburg körül az egyik országúton porráégett autó romjai között egy megszenesedett emberi holttestet találtak. A vizsgálat megállapította, hogy az autó Tetzner Erich Kurt könyvügnöké volt, s a nyomozás első stádiumában az volt a feltevés, hogy Tetzner szerencsétlenség érte és ott égett a felborult autó romjai között.

Később azonban sikerült kideríteni, hogy Tetznernek kutya baja sincsen s az autója alatt egy csavargó korommá égett holttestét találták meg.

A német rendőrség rövidesen tisztázta az érdekes bűnügyi rejtélyt s megállapította, hogy Tetzner az autószerencsétlensége

és porráégesi színjátékot azért rendezte meg, hogy felesége egy magas összegű életbiztosítási összeget felvehessen. A vizsgálat adatai szerint azután Tetzner az egyik északolaszországi városban le is tartóztatták.

A regensburgi esküdttöróság most foglalkozott Tetzner Erich Kurt páratlan ravasszággal kieszelt bűnügyével. Az esküdttöróság a tárgyalás megtartása után egy órahosszat tanácskozott és a következőket ítéletet hozta:

Tetzner gyilkosságért, családi kísérlért halálra ítélt.

Bűnösnek találták a feleségét is, aki segédkezel nyújtott neki gyilkossal komplikált családi kísérléhez. Tetznerét az esküdtek négyévi fegyházra ítélték.

A bukaresti magyar színház már nem tart előadást, ehelyett mindennap utabb botrány kavarog a színház körül

Megint az igazgatói lelkiismeretlenség

Bukarest, március 19.

A mult vasárnap este tartotta a Bukaresti Magyar Színház utolsó előadását, azóta a főváros minden részéből a színház elé érkező látogatókat, a sötétben tántorgó színházhelyiség lezárt kapui fogadják.

A bukaresti magyar színház anyagi eszközök hiányában volt kénytelen beszüntetni az előadásait.

A bukaresti magyar színházat be kellett zárni, mivel a színház igazgatója nem tudta kifizetni a villanyszámlát és a villamos üzem nem volt hajlandó tovább hitelezni a színháznak. És most végre ott tart a bukaresti magyar színház, hogy

egy ki nem fizetett villanyszámla miatt kénytelen kapuit zárva tartani.

A fővárosi magyarság, a színház legutóbbi válsághíreire, három ízben töltötte meg színiültig a hatalmas színházhelyiséget. Három teljes táblás ház tapsolt, azonban hiába volt a rekordbevetél. Kovács Imre, a színház igazgatója a feje felett már összezsaptak a hullámnok

Százezrekkel tartozik társulata tagjainak, a színházberrel is el van maradva, úgy, hogy a villanyszámla kifizetésére már nem jutott pénz.

És így következett el a mai helyzet, a mikor a színházat már ki sem lehetett nyitni.

Szomorú levél Parajdról

Székely bányász-család panaszsza Kulturpalota disztelen szomorúsága

Harc a villanyvilágítással

Parajd, március 19.

Három képből lehetne összeszűrteni Parajdnak, a híres, királyi bányaváros arcának kusza vonalait. Mind a három sötét rámban van elhelyezve: az egyiknek közepén egy szomorú, székely bányászcsalád néz felénk; a másik képen a közbirtokosság vöröstegeglás, fel nem épített kulturpalotája fenyeget, mint valami rosszlelkismeret, míg a harmadik villanyháború karrikaturája kacag az olvasó felé. Nézzük meg ezeket egy kicsit közelebbről:

Husz sónagvárudát veszített el a sóbánya

— Adjon Isten!
— Fogadj Isten! — köszöntünk be egy parajdi sóbányász családnak.
— Nem birjuk már az életet — kesergi az apa.

— Hetenként csak három napig dolgozik a férjem — sirja az asszony — eddig 2500 lejt keresett havonta, most csak egyezerszáz lejt s heten vagyunk hozzája. Nem birjuk tovább!

— Most pedig el akarják vinni apánkat a Regátba — duzzog a nagyobbik gyermek, most a felét a munkásoknak elhelyezik az állami bányákban.

Utána jártunk egy vezetőtisztviselőnél a panasznak. Tényleg, az elmondottak megfelelnek a valóságnak — felelte az informátorunk. — A napi 6 vagon sóter-

elés lecsökkent; sok só-nagvárudát elvettek a székely bányától, így a szükséglet aláhanyatlott. Ebből természetesen következett az üzemi munkaidő felére való mérséklése; de ez is csak átmeneti idő, mert a helyzet még ennél is rosszabb lesz... Méltó hozzá a gyászkeret!

Példa arra, hogy nem kell valamit megcsinálni

Már 1929. őszén tető alá hozták a parajdi közbirtokosság díszes, nagyszabású kulturpalotáját, amely azonban azóta vakolatlanul, disztelenül ott éktelenkedik

a piactéren. Mint egy keserves tanúbizonyság, hogy ilyen vállalkozást, nem szabad megcsinálni. Beleölték eddig 1 millió 400 ezer lejt, csináltak háromszázharmincezer lejt váltóadósságot s itt megállt minden tudomány. Az épület ott áll vakolatlan, befejezetlenül, egy csomó gond, kifizetetlen adósság, a felelősség kérdése gomolyodik a kulturház körül, míg felette a viszálykodás sötét felhők gyülekeznek. Amiből már is lecsapott egy néhány villám...

Azt mondják a rossznyelvek, hogy Trattner, alias Fürst Sándor meg akarta venni a parajdi közbirtokosság odoralajjerdőjét. A vásárt meg is kezdte emuigen.

— Nincs gyermekem, építék a falunak egy maradandó hajlékot, egy szép kulturpalotát, ha a község is hozzájárul valamivel. Adja el Felsőmözön az odoralajjerdőjét s a többi... fog!

A közbirtokosság 750.000 lejért nagyméretű erdőt Trattner alias Fürst Sándor vett meg. A kulturházat építeni kezdték, az erdőt állítólag nagy nyereséggel kitermelték az új tulajdonosok. A pénz azonban nem volt elég az építkezésre, százezrekre váltott iriak alá a közbirtokosság tagjai, Kinossy András, Fülöp György, Kálmán János, Fürst Sándor és Gagyí Károly stb. Most ott áll a kulturház adóssággal, amely folyton nőni fog s a befejezéshez szükséges egy és félmilliót már nem tudják előteremteni. Sok piszkos felhő gomolyodik még a kulturpalota felett ezzel az erdővéttel, ill. tve házépítéssel kapcsolatosan — nemsokára ez is lehull.

Általában erős mozgalom indult meg, hogy a kellő körültekintés nélküli házépítés és az érdekektől vezetett erdőeladást törvényes revezió alá vegyék s a felelősség megállapítása mellett túlóra vigyék ezt a lehetetlen állapotot. Ebből a kaoszól azonban csak a vármegyei tanács tudja ezt a jóra való küszöveget kiementeni. Hiszen ha befejeződik az a drága kulturpalota az egész megye díszére válik, ha pedig ott disztelenkedik napról-napra pusztulva — az egész Udvarhelyszék szégyene lesz. Létsítsen a tanács költségvetésében egy falufejlesztési alapot 2 millióból s abból az első kölcsönsegélyt Parajdnak szánja oda a tanács.

Baj van a világossággal is

Röviden még a villanyháborúról kell egyetmást elmondanunk. Négyyszáz alá irással, majd 120 névvel nyújtottak be felebbezést a polgárok a parajdi tanács határozata ellen. Sérelmük, hogy az utcafék világítását, amelyet majdnem mindenütt ingyen látja el az üzem — igazságtalan kulcs szerint rótták ki a község lakóira, különösen a kereskedőkre. Sok emberre kétezer lejnél is több esett évente. Tekintettel a sokféle adóra, ezt az új megterhelést nem bírják vállalni. Sok a panasz az ötvenéves szerződés miatt is s itt is reviziót követelnek. Falmagaskak a 2, 5 villanyfogyasztási egységárák a panasz szerint. Itt is energikus közbe lépés szükséges! Ebből ennyi is elég volt, úgy hisszük! Egyelőre!

Allonz spanyol király megkegyelmezett a jacai pörben halálraítélt Sediles kapitánynak

Madrid, március 19.

A jacai katonai lázadás miatt elítélt tisztek és katonák fölött hozott ítélet után, — ami előre látható volt, — Alfonso spanyol király el a kegyelmezés jogával. A kormány a súlyos ítéleteket a király elé terjesztette jóváhagyás végett. Alfonso azonban a halálra ítélt Sediles kapitánynak megkegyelmezett és büntetését szabadságvesztésre változtatta.

A katonai bíróság drákói ítéletei a spanyol fővárosban óriási izgalmat okoztak. Az egyetemi hallgatók tegnap heves tüntetést rendeztek a tiltakozás jeléül. „A halálbüntetéssel” kiáltásokkal vonultak végig a városban, semmitsem tudván arról, hogy a király már megkegyelmezett a jacai összeesküvés halálraítéltjeinek. A rendőrség felszólítására a diákok nem osztottak szét s a karhatalom végül is gummibottal verte szét a tömeget.

Kolozsvári Mentők készpénz sorsjátéka

Nyeremények garantiálva és fizetve a Banca Albina által

Soha többé, ilyen alkalom hogy csak 100 leiert gazdag ember lehessen mert március 25-én 200.000. leit és

ápr.1-én egy millió leit nyerhet

a cluj Mentő sorsjegy nuzasain — Siessen a vásárlással, amig nem késő

Sorsjegy kapható Dohány hirdetőautóknak, borhirdetőknél és uccai árusoknál, való nint 117. — leit beküldés ellenében a Sorsjegyroda Cluj Str Memorandului No 16

Örözmánys Brassóba Darszi Géza ny. igazgató, Str. De Milce 16
Bukarestben Schönberger Jenő Bl Maria 98 — Nyereményjegyzék ár aligaz közölve

Arzen

REGÉNY * IRTA MIKES IMRE *

(Minden regényem arzen.)

4-ik közzemény)

A pap hallotta már, hogy Takács Lajos a végsőket vivja, azért a szóból. Egy pillanat, éppen csak fölrántja a cipőjét, magára kapja a ruháját, s már siet is a gyászház felé. A Rozi félvak a sirástól, nagyokat botlik az éjszakában, a tiszteletes karonfogja s szinte von-szolja maga után. A kapunál egészen át kell karolnia az asszonyt, aki nem akar belépni, mert úgy érzi, hátulról huzza, előlőről löki valami, mintha a férje ordításainak hullámai csapódnának az arcába.

De a pap nem engedi, hanem valóság-gal beemeli a szobába.

Az ember a végsőket járja. A mérég már átíthatta egész testét, rohamszerű görcsei vannak melyek fojtogatják, marják, égetik. Mintha egyetlen nap alatt felére fogyott volna, akár a zso-kék, akik forró homokzsákokkal izsasz-tják le magukról néhány óra alatt a fe-lestleges súlyt. Mélyen becssett szemekkel sötét karikákkal, gyöttrődve, kezeit tör-delve vonaglik és ordít a párnák között, melyek nedvesek és büzhödtek a piszo-kól, a szerencsétlen kiadott magából minden, ami kiadható volt. Szája sebes, zabos és véres, a dunyha a földön hever, nézetlen tagjai kalimpálnak a levegő-jen.

A bába ott áll mellette, ecetes rongyot tart a kezében. A tiszteletes látja, hogy Fazekasné arca meggyűrt s könnyei csor-dogálnak az arcán. Ambár gyöngédlőkü ember, aki minden fájdalomra és szenvedésre ösztönösen rezonál, most mégis hi-deg marad, sőt ellenszenvet érez a bába párnás tokáinak, hideg vonásainak, band-za szemecskéinek láttára.

Gondolkozik azon, hogy mi itt az ő kötelessége?

Mert ha a szerencsétlen halódó nincsen már eszméleténél, akkor elég egy egysze-rű ima is. A predesztináció szerint sorsa már ugyanis előre eldőlt, Isten kezében van, felesleges itt minden szertartás.

Közelébb lép az ágyhoz és leküzdve irtózatát, amit ez a borzalmas vergődő rosz kelt benne, megérinti a haldokló vállát:

— Atyámfi!

A nyomorult felnéz, a pap láttára messze a tudatalattiság mélyén, inkább az ösztön, mint a gondolat kamráiban feléled benne a segítség közelségének ér-zése és a hörgések, ordítások, nyögések, vonítások artikulátlan hangzavarában a legvégső erővel, az értelem legutolsó csöppcsekkjével kialakít egy szót:

— Tisz...te...le...tes ur!

A pap felüti a bibliát, remegő kézzel kikeresi Pál paostonak a Thimotusok-hoz intézett levelét és lassu, éneklő han-gon olvasni kezdi a szertartási ígért.

Azután néhány szót mond az örök ut-ról, elhadarja a bűnvalló imát, a Hiszek-egyet és kiosztja az utolsó vacsorát. Fló-ször a haldoklóhoz lép, morzsányi kenyé-ret ejt a félig nyitott, habzó ajkai közé és egy tiszta pohárból bort csepegtet a a kipityvedt nyelvre. Majd odalép a jóságos Rozihoz és letör neki egy darab kenyeret.

Az asszony felőrülten, borzalommal róz a papra. Egész erkölcsi világa, szíve, lelke tiltakozik ez ellen a szertartás el-len, mely ebben az órában... ezzel az em-berrel... most, amikor...

Amely most akarja őt a szerencsétlen-rel a legszentebb kötelekben, a legiste-nibb közösségben, az Utolsó Vacsora risztusi adományában egyesíteni.

Abból a kenyérből ennie, melyből az ubere is evett.

Abból a borból innia, melyből az em-ber vett magához.

Önkéntlenül is hátralép s már-már itakozóan elkiáltja magát, mikor a bá-ba hozzálép, lefeszíti a kezeit szeméről s a kiabál a fülebe:

— Rozi!... lelkem... kedves... Rozi!

Ő maga is elfogadja a kiosztott kenyé-ret, a bort és lehajtot fövel állanak mind a hárman, míg a kétségbeesett ordítások

elhalkulnak, erőtlen vinnyogások szü-nülnek, a szemek teljesen megtörnek, a végtagok görcsös rángatózása megszün-ik, az orr elékül, a nyomorok törzs teljesen összezugszorodik s az élt lassan, mintha spárgával eresztené, a titkos láthatatlan szellem alá, elválik a fejtől és lebecsátkozik az elmúlás mélységes örvé-nébe.

VIII.

A bába a halál után félórával rendb-razta a szobát. Kisepeert, nedves rongy-gyal feltörölte a padlót, vizet forralt és a toknőbe beáztatta, majd kétszer is le-öblítette Takács Lajos ágyu műit. Min-dent elrakott, kitisztított, nyoma sem ma-rad az elköltözött rettenetes halálvivé-dásának, hányadéknak, tisztulásainak.

A ravatalt a szoba közepén állítottá-fel. Hajnal felé már megtelt az egész szoba, siratóasszonyok jöttek, szegény szellemnemberek, akik olcsó pénzért han-gos jajongásukkal felverték az egész fa-lut. Elnyújtottan, vontatottan énekeltek mint a imám a bajram-ünnep elején, zo-kozós hangjuk átszelte a levegőt s elve-rődött jó messzire, egészen a templomig.

Pitymallatkor pálinkát, kenyeret és szalonnát szolgáltak föl nekik. Amig et-tek, csendes volt minden, utána ujul-erővel kezdtek rá a kántálásra s foly-tatták addig, míg csak a nap be nem sü-tött az ablakon.

A jóságos Rozi kint ült a tornácán és kezébe hajtotta a fejét.

Fekete ruha és fekete kendő volt rajta, mely eltakarta a szemét. Egész csoport állotta körül, a kapu minden percben nyílt és csukódott. Nem akadt senki, aki el ne jött volna a halottas házhoz, ellen-ségnélküli asszony volt, körülövezte a köztisztület és a becsülés.

A cseremis borulhat le olyan ahi-tat-tal a felkelő Nap-istenség előtt, mint ami-lyen túlaradó boldogsággal üdvözölte ő az első sugarakat.

Milyen csodálatos is a világosság, mely elűz minden ányat, szorongást, ön-kinzást, kételyt. Mely elővárászol egy éj köpenye alól minden házat, embert és állatot, virágot, mezőt, halott tárgyakat és vergődő lelkeket.

Csak röviddel előbb nézte meg a ra-vatalon — utoljára — az emberét és szin-te esztét veszítette a gyöttrődéstől. De a napsugarak elűzték minden kétségbe-esést, félelmet szívéből, felszabadultan, megkönnyebbülten lélekez, ha nem tiltá-ná az erkölcs, az illem, sőtálni indulna, ki a Nagy-utca, az akácok és eperfák illatos ernyő alá.

Mélyen elrejtí fejét a fekete kendő mö-gé, de belül boldog, lelkendezni szeretne azon, hogy végül egyedül maradt.

Harmencöt esztendő pokla maradt most mögötte. Öreg asszony, haja már őszbe fordult, homloka barázdás, arca ráncos, nem jöhet többé semmi a számára, ami csodálatos öröm, sem a szerelem ősziba-rackja, sem a család arany tőkéje, nem lehet már részére szülő, gyerek, unoka, még a cifrázkodás, hivalgás, vetélkedés együgyű élvezet sem.

Mégis ujjongani szeretne, mintha most kezdődne az élete.

Nincs benne törekvés, törtetés, különös vágy vagy álom. Csak egyszerű csend-ben akarja pergetni napjait. Céliainak netovábbja az, hogy ne legyen adóssága és hátralevő esztendeire ellássa a föld.

Mégis táncolni szeretne, ha ugyan meg-engedné az illendőség és öreg, pókhálós csontjainak gyengesége.

Mély megnyugvással gondol arra, hogy odabent fehér lepedővel takartan örökre elnyugodott már az elpuposodott ember, hogy nem kell éreznie rettentő jóbbja csapásait, szája fertőjének gyalázkoda-sait, mámoros perceinek testet-lelket bor-zasztó ölelkezéseit.

Miért riogatnak hát akkor körülötte az asszonyok, miért könnyeznek, miért vi-gasztalják, miért ölelik és csókolják és miért kárálják, mint az esztelen tyúk, hogy:

— Rozi néni!... enyhüjjon már... ne hagyja el így magát... Rozi néni... no... no...

Mikor valamennyi olyan nyomorult, mint ő. Valamennyi túri az emberét, esa pásokkai, gyalázkodásokkal, esztelen ponzpocsklással együtt, gyerekekkel su-lyosbbitva, legtöbbször rohanvást csusz-va a romlás lejtőjén lefelé.

Felemeli a fejét és pillantása végig-szalad az arcokon.

Közvetlen mellette Zahar Rozi áll, a kappanfejű Holyba Károly felesége. Ez már a második férje, az első a liszáb ölte magát, de ezzel is pokol az élete. — Mögötte Beke Mihályné, Székely Sári jobb róluk nem is beszélni. Azután a sze-lidarcu Cserné, aki teherben van, férj-parancsra szüli a harmadik gyereket egyet meg örökbe fogadtak, koldus lesz valamennyi. Hát mögött a majomarcu Szijj Juli, a Lipka Pál felesége, azt mondják, olyan zsugori, hogy eszelőse lett a pénznek. Emellett a szép Szendi Mari, csak most kötötte fel magát az ura s máris jegyben jár Kardos Mihállyal a bíróval, pedig nem hall se testinek, se lelkinek, csak a pénzért megy hozzá. Aztán Pápainé Major Mari... Sülye Da-niné Takács Julia... Csabainé... Nagy Károlyné... Pérellyné...

Forró mártíri közösséget érez az asz-zonyokkal.

Mintha valamennyi az ő sorsát szen-vedné, valamennyi sárba rogyva bar-ma lenne egy-egy férfi-rabtartónak.

Valamennyinek penészes a kenyeré és véres az itala.

Milyen szívesen osztaná meg velük en-nek az órának a boldog nyugalma, mi-lyen szívesen kiáltaná fülükbe a nagy titkot, hogy mit szenvedsz, testvirem, mikor csak egy szavadba kerül és...

Erről eszébe jut a gyógyszeres üveg. Hátba kutatná utána? Hátba lát-szik a gerendán? Valaki esetleg leveszi az ujságokat.

Arcán rémület fut át.

Elhessegeti maga mellől a szíveskedő-keket, akik támogatni akarnak és bemegy a konyhába. Megkönnyebbülten sóhajt fel, mert minden a helyén van. Belül az üveg, előtte az ujságcsomó, ezen a Biblia. El fogja tüntetni úgy, hogy sohase lel-hessék nyomát.

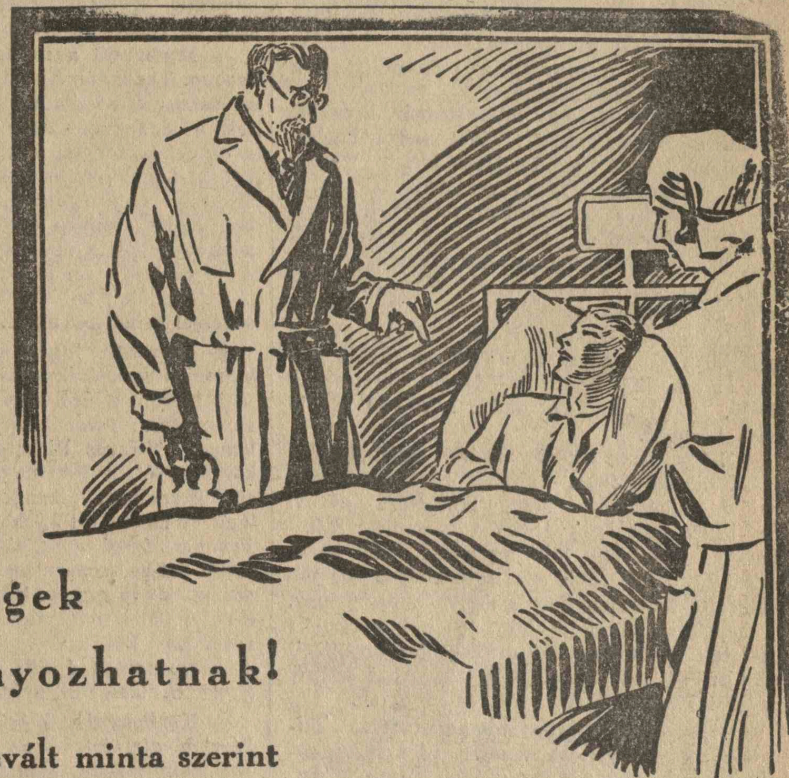
Dél felé két esküdt kíséretében ájtott a halottkém.

— Azun má' maga sem segít! — mon-dja neki Fazekas Zsuzsa.

— Én fel nem támasztom, ha ő magától föl nem kél. De azirt hivatalosan meg kell nizmem...

Uj előfizetők

az eddig megjelent folytatásokat di-j-talanul kapják. Fizessen elő a B. L.-ra, hogy mindennap rendszeresen olvas-hassa a legjobb romániai magyar la-pot

A betegek is dohányozhatnak!

A külföldi bevált minta szerint a Román dohány jövedék ösz-

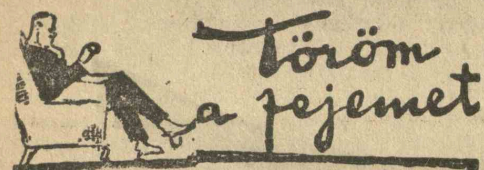
szes dohány, cigárretta és szivar gyárt-mányait nikotin mentesítve is forgalomba hozta. A „FUMOSAN” által nikotinmen-tesített gyártmányokat még azok is nyu-godtan szivhatják, a kiknek az orvos a dohányzást megtiltotta.

FUMOSAN

jelzéssel vannak ellátva az összes nikotinmentesített dohányárak

Hírek

Az inspektorok nyafognak,
Sőt egy-egy szitokra fakad,
Ha egy gyanus polgárt fognak
Akinél koba nem akad.

Persze rossz a kedve annak,
Aki a kudarcától fázik,
Mint öngyújtók felpattannak,
Aztán a szemük szikrázik.

Némely asszony kihasználja,
Ha a férje szíve puha,
Egész nap csak azt dumálja:
Kellene vagy 'iz új ruha!

Rossz, ha a nő ily beszédes,
S a férj erre így tesz pontot:
Tanulj Popovicitől édes,
Lásd ő mindenről lemondott!

Inconnue.

— Visszaállították az esküdtzéket Olaszországban. Rómából jelentik: A minisztertanács törvényerővel bíró dekrétumot fogadott el az esküdtzéki intézmény reformjáról. Eszerint a fascizmus bekövetkezése óta felfüggesztett esküdtzések, megreformált formában, júliustól kezdve újból működésbe lép egész Olaszország területén.

— Munkáskonfliktus a marosvásárhelyi petroleumgyárban. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi petroleumgyár igazgatósága a napokban váratlanul felmondott mintegy harmincöt munkásának. A gyár tudvalevőleg fizetésképtelen és így csak redukált üzemmellel dolgozik. Néhány nappal ezelőtt tartotta meg a vállalat közgyűlést, amelyen az igazgatóság azt az örömteljes bejelentést tette, hogy külföldi tőkével sikerült a gyár fizetésképtelenségét szanálni és május elsejével újra teljes üzemmellel veheti fel a munkát. Ezután a bejelentés után következett az, hogy az igazgatóság a tisztviselők fizetését nagy mértékben redukálta, a munkások kollektív szerződését pedig azzal bontotta fel, hogy csak úgy hajlandó alkalmazni a munkásokat az üzemnél, ha az eddigi 8 óra helyett 9—10 órát dolgoznak, a bérmegegyeztetést pedig teljesen az igazgatóságra bizzák. A munkások a munkaügyi inspektorhoz fordultak jogorvoslásért.

— Öngyilkos lett egy milliommáspár. Prágából jelentik: A csehországi Tinec nad Labenben borzalmas kettős tragédia játszódott le. Werner József duszagdag gyáros vasárnap télelőtt, a mint felesége a tempómban tartózkodott, revolverrel agyonlőtte magát. — A gyár egyik igazgatója fedezte fel az öngyilkosságot. Néhány perc múlva hazaérkezett Wernerné és még az igazgató orvosért hívtatta, az asszony követte férjét a halálba. Hírek szerint a gyáros bélrákban szenvedett, azonkívül az utóbbi időben az amerikai buzán is lényeges veszteségek érték. Vagyona meghaladta a 20—30 millió cseh koronát.

— Lady Owen bűncsejt vásárolt egyik fogolytársa újszülöttjének. Párisból jelentik: A szeretője feleségének meggyilkolásáért öt évi fegyházra ítélt Lady Owen a versaillesi Saint-Lazare fogházban tölti büntetését. Az angol arisztokrata nő rövid ott tartózkodása óta dedelgetett kedvence lett a fegyház foglyainak. A napokban az egyik fegyenőnök gyermeke született. A milliómosnó drága bűncsejt vásárolt az újszülött számára és egy nagyobb összegről szóló takarékkönyvet adott az anyának.

— Nő a román petroleumkivitel. Tudósítónk jelenti: A vasutügyi vezérigazgatóság jelentése szerint miabban a román petroleumkivitel jelentékeny mértékben emelkedett. Naponta átlag 17 cisztérna-vonat szállítja a romániai petroleumot külföldre, az eddigi 8—10 vonat helyett.

★ Ma este lép fel a bukaresti Teatrul Barabescherban Boris Segall zsidó operett-társulata, Jacob Reichtzeit, a híres amerikai színművész közreműködésével. Vasárnap színe kerül a „Der grüner Jankale“ című operett.

Letartóztatták az oslói kékszakált, aki hat nőt küldött a másvilágra

Osló, március 19.

Hátborzongató rémregénysorozat borzalmairól rántotta le a leplet az oslói rendőrség bűnügyi osztálya. A napokban letartóztattak egy 35 éves mázolósegédet, aki ellen az volt a gyanu, hogy szeretőjét elvette láb alól. A vizsgálat során megállapították, hogy a gyanu nem volt alaptalan, mert a mázolósegéd valóban megölte a szeretőjét s annak holttestét egy nagy hóbuckában ásta el. A nő holttestét valóban meg is találták s ezzel kétségen kívül megállapították a férfi bűnösségét.

A rendőrség azonban nem állott meg a bűntény körülményeinek tisztázásával, hanem kikutatta a mázolósegéd előéletét is. Rövidesen megállapították, hogy

— Földgázt találtak Budapesi környékén. Budanestről jelentik: Az utóbbi időben Isaszeg, Gödöllő, Cinkota, Fót és Rákosszentimre környékén földgáz, illetve petroleum tartalmú földrétegre bukkantak. — A geológiai intézet megbízottai napok óta a helyszínen tartózkodnak, hogy a nagyfontosságú felfedezést kivizsgálják.

— Az öngyilkos asszony bucsulevelében kéri férjét, hogy kövesse a halálba. Bécsből jelentik: Ebner Leonold soffőr felesége tegnap hétfőes kislányával együtt világ tőgázal meg mérgezte magát. Mindketten meghaltak. Bucsulevelében bucsújátot kért férjétől és egyben kéri, hogy rövidesen kövesse őket a halálba.

— MAJUS 25-ÉN LESZ A SPORTBÉKE ELSŐ MAGYAR-ROMÁN FUTBALLMÉRKŐZÉS. Bukarestből jelentik: A román-magyar sportbéké helyreállítása érdekében indított tanácskozás sikeresen járt. A delegátusok megállapították abban, hogy az első román-magyar futballmérkőzést május 25-re tűzik ki s most már arról folynak a viták, hogy egyes tárgyalások hogy ez a mérkőzés Budapesten, vagy Bukarestben legyen.

— Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyénéknél a természetes Ferenc József keserűvize szabadba teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József víz szellemi munkásoknál, neuraszténias embereknek és munkásoknak, asszonyoknak, rendkívül jótékony hatású gyomor- és béltisztító szer. A Ferenc József keserűvize gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Megbukott a népkönyha Dícsőszentmártonban. Tudósítónk jelenti: Még a tél kezdetén az összes dícsőszentmártoni jótékony négyletek a legnagyobb ambícióval anktéztak, tanácskoztak, terveztek a munkanélküliek érdekében. Legelőször is egy népkönyhána a felállítását határozták el, mint legszükségesebbet. Azóta azonban eltelt jó két hónap, de a népkönyhána a mai napig se híre, se hamva. A váos szegényei és munkanélküliei nem tudják elgondolni, hol akadt el az oly nagy lelkesedéssel beindított akció.

★ Harmadik filharmónikus hangverseny. A brassói filharmónikus társaság készülődik az idei szezon utolsó alapzabály szerinti hangversenyére. Amint már jelentettük, ez alkalommal Strauss Richard csodás szimfonikus költeményét, a Don Juant fogják először előadni Brassóban. A hangverseny szólistája a nálunk és mindenütt közkedvelt kontra-basszista, Prunner József tanár, aki az egyik Mozart-koncertet játsza, zenekarkísérettel. A műsor első száma Haydn negyedik szimfóniája. A zenekart Richter Pál zenefőigazgató vezényli. A jegyélvétel ma kezdődik a Zeitschriftenzentralnál. A hangversenyt április 1-én tartják meg. Öngyert G. hangversenyigazgatósága.

— Konfirmáció. A bukaresti református lelkész hivatalt értesíti az érdekelteket, hogy ezévi konfirmációi oktatás március hó 9-én, hétfőn délután veszi kezdetét s tartani fog május hó 14-éig (áldozó esütőrtökig), minden hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap délután 4—5 órák között a paróchián, (Str. Stirbey-Vod 9. szám alatt). A konfirmációi oktatás díjtalan. A jelentkezők keresztneveleiket vigyék magukkal.

★ Eljegyzés. Markovits Iluka (Sztatár) és Mayer Edelste'n (Brassó) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

ez az elvetemült ember három feleséget temetett el és két szeretőjétől szabadult meg, mielőtt a bűntető igazságszolgáltatás kezére jutott volna.

Mint hogy feleségei és nőismerősei mind gyanus körülmények között haltak meg, a hatóságok elrendelték a holttestek exhumálását.

Érdekes, hogy a megdöbbenő bűnügyi szenzáció középpontjába került mázolósegéd, akinek nevét a jelentések nem közlik, semmiesetre sem adonisz szépség, sőt inkább nagyon is visszataszító külsejű. Amint azonban áldozatainak nagy száma mutatja, mégis volt szerencséje a nők körül. Valószínűnek tartják, hogy az oslói kékszakált lelkeismeretét még több rejtélyes gyilkosság is terheli.

★ Újabb haladás az egyenáramu hálózati rádiócsövek fejlesztésében. A hálózati rádiócsövek tökéletesítése és fejlesztése állandóan foglalkoztatja a szakköröket. Intenzív és produktív munkára ösztönzi a rádiólaboratóriumok mérnökeit. Az egyenáramu hálózatról táplált készülékekkel kapcsolatban most a Vatea rádiócsőgyár hozott értékes és nagyjelentőségű újításokat. Egy csősorozat hagyta el a napokban a Vatea gyárat, amely hosszú és eredményes kutató munka után sikerült tesztbizonyítást. Az új csövek ötletes konstrukciója megoldja az eddig még több-kevesebb nehézséggel küzdő feladatokat és az egyenáramu hálózatok készülék vételi lehetőségeit nagy mértékben megnövelve, olyan zavarmentes, tiszta és színes hangvisszadáshoz tesz lehetővé, mint amíg eddig csak telepes készülékekkel sikerült elérni. A koloid katód és a Vatea gyár laboratóriuma ezen új csövekben ismét bizonyítást adta a magyar rádiócsőipar kiváló képeségeinek.

A Vatea új egyenáramu hálózati csövei két különböző kivitelben készülnek. A normál szüntűkkel kapcsolatos 0.075 és 0.15 Amp. fűtőáramra és a shunt nélkül használható, minden esetben pontosan egyforma 0.1 Amp. fűtőáramra.

Dacára, hogy ezen speciális felépítésű csövek különleges eljárások szerint készülnek, áruk a közönséges telepítésű csövekét nem haladják meg.

WEISZ ILONA HANGVERSENYE

Tegnap este válogatott közönség előtt tartotta meg a brassói Honterus-aulában hangversenyét Weisz Ilona zongoraművész. Már a program egymagában is messze felülmulta a megszokott sablont, ami pedig a zeneművek interpretálásai illeti, élményt nyújtó volt az és minden tekintetben megfelelő annak a várakozásnak, amely ezt a hangversenyt megelőzte.

Weisz Ilona neve régen átütött Erdély szűkebb határain. Ugy tudjuk, rövidesen Budapesten ismétli meg brassói hangversenyét. Vele szemben a zeneértő közönségnek tehát felfokozottabb az igénye. És, hogy — ugyyszólván — maradék nélkül ki tudta elégíteni a koncertjéhez fűzött várakozást, ez egymagában is sokat mond.

Weisz Ilona interpretálásában nem annyira a technikai brilirozás a domináns, mint inkább a kivételesen mély művészi elmélyülés. A technikai bravural való hatásvadászás nagyon is megszokott jellemzője a közepeszerűségeknek, de az igazi zeneművészt az elmélyülés, a dinamikai finomságok ösztönös megnyilatkoztatása és érzékeltetése jellemzi. Weisz Ilona az utóbbi kivételes zeneinterpretátorok közé tartozik. Játéka meleg, színes, világos élményt nyújtó, erőteljes is, mert uralja hangszerét, de amivel tökéletesen hat az, hogy muzikális lényé valósággal felolvad a melodiák színes billentésében.

Műsorának első száma Bach, eredetileg hegedűre írt örökszép Chaconneja, mely a legváltozatosabban felépített varációk sorozata. Ezt a súlyosan komoly zeneművet teljes átérzéssel adta elő. — Beethoven Appassionata szonátájából (Op. 57 f-moll) főleg a második tétel tetszett nagyon.

Az előadás egyik főerőssége Chopin h-moll Scherzója, amelynél a technikai tökéletesség a mű játékos finomságainak átérzésével párosult.

Liszt nocturnójának álomszerű szítmességet a zenei intellektuális mélységeivel hozta ki.

A modernnek közül Max Reger, Dohnányi és ráadásra Rachmaninoff szerepeltek a műsorban. Reger Gavotte-jának folyton ismétlődő motívumainak egyhangúságát változatosan adta elő, míg Dohnányi f-moll capricciójának minden hisztériás szeszélyét érzékeltette.

Az élményt nyújtó koncert közönségre szívesen és sokat tapsolt.

— Rudolf Mosse 1931. évi nagy világ-újságkatalógusa. Megjelent a Rudolf Mosse újságkatalógus 57-ik kiadása. A bel- és külföldi sajtó eme jelentékeny és minden tekintetben tökéletes kalauza, mint mindig, az idén is izéles köntösben jelent meg és előszavában áttekin-tést nyújt a Rudolf Mosse vállalat nemzetközi szervezetről és példanélküli sokoldalúságáról. Az előző, amely megint német, francá és angol nyelven jelent meg, személtető képet ad a világ eme legnagyobb hirdetői irodájának tevékenységéről és terjeszkedéséről. A Mosse-ház 1930-ban is kiterjesztette képviseleteinek hatalmas hálózát és számos külföldi vállalatához hozzácsatolt még egy belga fiókot is, bruxellesi székhellyel. A Mosse-ház terjedelmes tévé-lényiségi köre a bel- és külföldi propaganda minden ágában, tanuskodik a reklám kimagasló fontosságáról minden kulturáram közgazdasági életében.

Az előző a továbbakban a reklám minőségéről beszél, amelynek a mai ületi életben okvetlenül ugyanazt a helyet kellene elfoglalnia, mint az áru minőségének. A technikai racionalizálás ma sok üzembn előrehaladt addig a határig, amelyet komoly veszély nélkül nem léphetünk túl. Itt az ideje annak, hogy az előadás racionalizálását is ennek megfelelően megkezdjük és jól kitemelt, pszichológia eszközökkel dolgozó reklámpapokra fektessük. A Rudolf Mosse vállalat szakembereivel á fogja ma az egész világot és minden tekintetben a következő célt tűzte ki: a reklám költségeinek racionalizálása, a reklám feljavítása által.

A katalógus redakciónális része az idén is terjedelmes téképanyaggal kezdődik, úgy Németország egyes részeiről, mint a többi európai államokról és mintaszertü tekintéssel magában foglalja mindazt, amit a hirdetőnek, az európai és a többi világ rész összes lapjainak és folyóiratainak hirdetői részéről tudni kell.

★ Vasárnap, március hó 22-én fog megyni a brassói skolák Eforiájának fürdője, Porond-utca 4. szám. Teljesen renoválva és a legmodernebb igényeknek megfelelően, gőzfűtő, meleg és hideg medencével; mindenféle meleg és hideg vízzuhanyok (tusok), száraz légfűtő, kád-fűtő szénasavval, oxigénnel, sóval, bázni jódsavas — ízzel, gyógyfürdők, fenyőkvonattal, mustár, gyógyfüvek és virágokkal, gyógyvázat specális fürdőkkel és zuhanyokkal; bepakolások, masszáz, borogatások, stb. Szabadfürdő a nyári folyamón, uszódmedencével és nap-fürdőstranddal. Fodrászterem és büfé. A régi árak. A fürdő igazgatósága.

★ Köszönetnyilvánítás. Ezuton is köszönetet mondok mindazoknak, akik felejtethetetlen jó feleségem temetésén résztvettek, vagy részvétüket más módon nyilvánították. Különösen köszönetet mondok a Brassói Vendégloők Egyesületének, testületileg való megjelenésükért, ugyszintén a rendőrségnek is. — Molnár József vendéglo, Brassó.

Ház

vagy háztelk Brassóban, helyvaros közeliében megvételre kerestetik — Ajánlatot a „Kesz-pénz” jellegre „SAXONIA” hirdetői irodába, Brassó.

„ELASTIK”

A jövő szabadalmazott ágybetéte. Garancia és szállita bármilyen kívánt mértékben rövid terminusra.

BINDER A. kárpitos
BRASSO, Árvaház-utca 41 szám.

Minden kárpitosmunka lelkismeretes kivételben. — Mintarok ár és rendelés-vétel a Brassói Szász Iparegylet árucairokában is. (Kapu-utca 65 szám.)

Töltőtollak

mindennemű javítását vállalja

BRASSÓ
Kapu-utca 40.

Alkalmai

autó eladás

A „PRAHOBAR” cég, Brassó, Vasut-utca 37 szám alatti garagejában:

1 drb Renault 12164 B
1 „ Rugby és
Ford személyautók olcsón eladók.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ

BRASSO

Ma csütörtökön 3-5-5-7-7-9-ig van csak előadás.

Pénteken, szombat és a következő napokon a szezon kimagasló legjobb, legtekélyesebb filmalkotása

Mesék az írógépről

(Die Privat Sekretärin) fut.

SZOMAHÁZI ISTVÁN regénye, Békeffy és Lajtay operettje után, Abrahám Pál zenéjével.

Jegyek egész nap előjegyzhetők. Monopol: CAMARA-FILM Oradea-Mare Telefon 564.

— Kifizetik a hátrálékos januári és februári nyugdíjakat a brassói pénzügyigazgatóságon. A brassói pénzügyigazgatóság ezúton is felhívja a figyelmét mindazoknak a nyugdíjasoknak, akik január és február hónapokra nem kapták meg nyugdíj-járandóságukat, vagy azokat csak részben vehették fel, hogy a hátrálékos összegeikért jelentkezzenek a pénzügyigazgatóságon. A március hónapra esedékes járandóságuk kifizetésére még nem érkezett utasítás, a pénzügyigazgatóság erre a hónapra a kifizetéseket még nem kezdheti meg.

— Súlyos szerencsétlenség Budapest határában. Budapestről jelentik: A Budakeszről Budapest felé vezető úton tegnap este felborult egy utasokkal telt társasautó. A katasztrófát az idézte elő, hogy az autó nekiment egy telefonpóznának. Az utasok közül Ovicianka Lajos harminnégy éves borbélysegéd kizuhant és koponyaalapú törést szenvedett. Schultz András nevű másik utas az autó kerekai alá került és rögön meghalt. A többiek csodálatosan sértetlenek maradtak. A rendőrség most erélyesen nyomoz a szörfő után, aki utasai előtt a közeli erdőbe menekült.

— Szabad egyetem Vásárhelyen. Jó pár hete, — hetenként kétszer, — hatalmas közönség előtt, — tartanak előadást arra hivatottak a vásárhelyi ka.holikus gimnázium tornatermében. Az előadások anyaga, — legtöbb előadónál, — a nap: aktuális problémák körül mozog. Társadalom, társadalmi válság, a falu válsága, társadalmi önségély a témák anyaga. Újabban Bürger Dezső, az ismert vegyész-mérnök, a „Tudomány válsága” címen tartott előadást. A filozófia legfinomabb eszközeivel vizsgálta a fogalmak határzónáit. — Az előadás nagy tetszést váltott ki.

— Apponyi párisi előadása a világképe új államférfijáról. Párisból jelentik: A Nemzetközi Diplomáciai Akadémia d. sztermében tartotta meg szerdán este Apponyi Albert gróf nagy érdeklődéssel várt és figyelemreméltó hatást keltő előadását. — Apponyi arról az államférfiről beszélt, akire az új világzellelemnek és a mai kornak annyira szüksége van, aki nem fogja igénybevenni a nemzetközi politikában a háboru megutált eszközét. „A békekötésekről elmondott bírálataim vezetnek rá ennek az új államférfiúnak a körvonalaire. — monddta Apponyi. — Hiba, ha a győztes nem számol a legyőzött nép életfeltételeivel és lelki világával, ha nem tudja, vagy nem akarja beleképzelni magát a legyőzött helyébe. Az imperialista államférfi mindezt nem tette és nem teszi meg, mert az ő célja nem csirájában elfojtani a jövő bonyodalmakat, hanem az, hogy minél vértesebben várja azokat. Az új világzellelem, a szolidaritás világa és az egyezmények korszaka, olyan államférfit követel, aki ki akarja küszöbölni a háborút még akkor is, ha áldozatok kell hoznia érte. És ez az államférfi nem kevésbé lesz hazafi, mint az imperialista típus. Ezen az úton az a nép lesz a legboldogabb és legdrágább, amely a legjobb társadalmi és politikai rendszert tudja megteremteni. Sajnos, messze vagyunk még ennek az államférfiúnak a megjelenésétől, de a jelek arra mutatnak, hogy az idő vemhes s talán mégsem lehetetlen, hogy az új korszak államférfiúja még ebben az évtizedben a porondra lép.”

— 14 millió utadó folyt be Kisküküllőben, az utak azonban járhatatlanok. Dicsőszentmártonból jelentik: Talán az egész Erdélyben nincsenek az utak annyira elhanyagolva, mint Kisküküllő vármegyében. Javítva már évek óta nem voltak, egy-egy esőzés után az utat folyóhoz hasonlít. Már régen nem domboru az út, hanem teknőszertűn néz ki. Ertesülésünk szerint a múlt évben 14 millió utadó folyt be a vármegyében, s ezen horribilis összegből mindössze mintegy 300.000 lejt fordítottak a báznai utaszkasz rendbehozására. Hová tűnt el a 13 millió lej, kérdezik az emberek?

★ Világért se házasodjon még meg nem ismerte jóvendőbelije jellemét írásból grafológiallag. Schneider J. pontos anyaiszt készít 100 lejtért. Szigorú diszkréció, levelek visszaküldetnek Str. Brutarilor 4., Brassó.

— Időjelentés. Budapesti táviratózák: A Meteorológiai intézet jelentése szerint tavaszonként, száraz idő várható, délkeleti legáramlással, éjjeli fagyokkal és mérsékelt nappali felmelegedéssel.

Tőzsde

1951. március 19.
Zürich (nyitás): Berlin 123.83, Amsterdam 208.36, Newyork 519.70, London 25.25 és egyenyed, Páris 20.53 és egyenyed, Milánó 27.22 és háromnegyed, Prága 15.39 és fél, Budapest 90.61 és fél, Lgrád 912.60, Bukarest 309, Varsó 38.20, Bécs 63.07.
Devizák (belföldi jegvzés) London 516.50 Zürich 32.37, Newyork 167.85, Berlin 40.07, Bécs 23.64, Prága 4.9850, Budapest 29.34, Milánó 8.80, Páris 6.61, Amsterdam 67.70.
Valuták: Angol font 815, svájci frank 32.50, dollár 168, osztrák schilling —, cseh korona 5, pengő 29.50, márka —, olasz lira 8.85, francia frank 6.60, holland forint 68, dinár 3.

Közgazdaság

Gazdasági mozgósítás, országmentés!

Irla: Dr. Ferenczi Zsigmond, Marosvásárhely

Általános gazdasági mozgósítást hirdetnek, mert a „háza veszélyben van.” Milliő munkáskar van tétlenségre kárhoztatva, milliő éhes száj kiált kenyérért.

De a bölcsök kövének keresésében végzetes hiba csuszott: Valahogy beidegződött a nagy tömegbe, hogy a kivezető utat nem a rendbeállított milliők együt-ható energiáinak és a gazdasági tényezőknek együtt működésétől, hanem a csodadoktorok eszmei röppentyűitől várja. Pedig vezér még nem nyert háborút legénység nélkül.

Az elvesztett gazdasági csatát sem nyerjük vissza soha, ha jól megfontolt kielezett parancsszóra nem állunk munkarendbe minden épkézláb ember s nem jut a gazdasági élet vérkeringésébe minden vagyonsejt.

A gazdasági válság világszerte képzeletet meghaladó méretet öltött: egészen rendkívüli. Tehát a megoldó eszközök keresésében sem szabad visszariadnunk a rendkívüliségtől.

Kicsi bölcsességgel kormányozzák a világot! S ha egyáltalán bírnak valamit a nélkülözhetetlen kis bölcsességgel: Minden anyagi, erkölcsi, szellemi és lelki erőnket — egyénenként és összesen — a válság csökkentésére kell összpontosítanunk: céltudatos, rendszeres munkába.

Agrárállam Romániában első lépés a földmívelés és a földmíves helyzetének konszolidálása.

Egyesült erővel, teljes energiával kell ezt a kérdést megragadnunk, mert a földmívelésre, mint elsődleges termelési ágra épül egész gazdasági rendszerünk; pénzügy, ipar, kereskedelem, s minden más egyéb.

A földmívest meg kell szabadítanunk fojtogató adósságait. Földjét termékképesebbé kell tennünk. Szaktudását emelnünk. A kereslettel meghaladó termelési ágakat korlátoznunk, gondoskodnunk kell új, jövedelmezőbb termelési ágak bevezetéséről.

Mindezekhez azonban tőke és irányító erő kell!

A Román Nemzeti Banknak 1914 december 31-én a bankjegykészlete 640 millió 505 ezer 057 arany lej, a lakosság száma 7 millió 700 ezer volt. Egy főre 83.18 lej esett.

A 19 milliárd 604 millió 584 ezer 250 stabilizált lej a stabilizálási árfolyam (32.25), átszámítva 607.878.705 aranylejek felel meg. Eszerint 34.15 arany lej esik egy főre.

Ha azonban a pénz vásárlóerejét mérjük le, nem számolhatunk a stabilizálási árfolyammal, hanem a drágasági index számmal, amely a legkedvezőbb számítás szerint is: 48. Ezzel átszámítva a 19 milliárd 604 millió 584 ezer 250 stabilizált papír lejt 408.428.838 vásárlóerejű arany lejek felel meg a mai pénzkészletünk. Vagyis egy főre 22.94 vásárlóerejű arany lej esik.

Az ország mai 18 millió 700 ezer lakossága a békeidőben normális arány szerint 1 milliárd 480 millió 647 ezer 922 arany lejt igényel a forgalom rendes lebonyolítására. Ez 57.751.896.484 stabilizált lejnek felel meg.

Vagyis a mai vásárlóerejével mért pénzkészlet 27.58 százaléka a normális pénzszükségletnek. A pénzhány 72.42 százalék.

A mutatkozó tökehiány a forgalmat megbénította, az általános válságot növelte, a konszolidálást akadályozta, és siettetti a gazdasági összeomlást.

Az infláció nem orvosság. A konszolidáció kiindulási pontja a földnek forgó tőkévé alakítása.

Ezúton a föld saját erejéből oldja meg a földhitel válságot, csökkenti a művelés üzemi költségeit, szabályozza a termelést és összhangba hozza a keresletet a kínálattal.

Ezt a célt kísérli meg szolgálni a földhitelintézetek alapítására 1929. évben hozott törvény is, amelynek realizálását az alapítási nehézségeknek kívül, akadályozza a záloglevelek elhelyezések bizonytalansága, sőt lehetetlensége.

Elvitathatatlan a földhitelintézet jelentősége, de ez idő szerint a külföldtől füg-

getlen megoldásokról is kell gondolkoznunk.

Egyik ilyen megoldás: a belföldi kamatozó földhiteljegyek kibocsátása.

Az állam bocsásson ki törvényes fizetési eszköz jellegével felruházott földhiteljegyeket, 1000 lejes címletekben, nap. 10 bani, évi 3.6 százalékos kölcsönkamat mellett.

A földhiteljegyek fedezetét a kölcsönvevők földtulajdona képezné. A föld arany értékének 50 százaléka erejéig folyósítanának hosszú lejáratú törlesztéses kölcsönök, első helyen való zálogbekebelezés mellett.

A száz százalékos, arany értékben számított, ingatlan fedezettel bíró kamatozó értékpapír közhitelezet ez úton biztosítva lenne.

A földhiteljegyek után folyósítandó kölcsönök nagy része, mondjuk 35 százaléka, a kölcsönvevő szabad rendelkezésére bocsátandók. Kisbbs része, 15 százaléka, kötelezően mezőgazdasági termelő és értékesítő szövetkezetek alakítására fordíthatók.

A szövetkezetek a termelés racionalizá-

lását, szabályozását és a közös értékesítést volnának hivatva lebonyolítani.

Ez úton megtaláljuk a gazdasági konszolidációnak a termelő tényezőkön kívül keresendő másik hatalmas eszközt: a magánjogi erővel bíró, a gazdasági élet minden attributumával rendelkező, az egyesre önkény nélkül ható gazdasági irányító erőt.

A törvény fizetési eszköz jellegével felruházott földhiteljegyek kibocsátása a Nemzeti Bank privilégizált bankjegyek kibocsátási jogába ütközik, de ez kiküszöbölhető, hiszen a földhiteljegyek és a Nemzeti Bank bankjegyei között voltaképpen gazdasági érdekelletét nincs is. A földhiteljegyek szükségesszerű pótlása a pénzben kifejezésre jutó katasztrófális tökehiánynak; idővel új pénztökéket termel, amely a kereslet és kínálat aránya szerint szaporodik és miután ez a termelési tényező: a munka és a hiteljegyek alakjában forgó tőkére váltott természet összemi-kódésából származik, értéke és vásárló ereje állandósul.

A mozgósított, forgatónak tett föld nem konkurrensse hanem kiegészítője a hiányzó pénztökének. Egy darab földet jelképez tulajdonosa kezében aki első helyen bekebelezett hitelezője az adósnak, anélkül; hogy külön pénztökéket bocsátott volna rendelkezésére.

A hitelező kettős jövedelmet húz: a 3.6 százalékos kamatot és a tőkemozgás nyomán természetesen növekvő forgalomból a saját foglalkozására való hasznót.

Ime egy lehetőség a gazdasági újjáépítéshez, csak akarni kell!

Német bankárok és gyárosok tanulmányi utra jönnek Erdélybe

Különösen a földgázvidék és a környékbeli iparvállalatok érdeklik a külföldi pénzembereket

Kolozsvár, március 19.

Érdekes és talán következményeiben is nagyjelentőségű külföldi akcióról kapott hírt a napokban az egyik kolozsvári pénzintézet igazgatója. Arról van szó, hogy német bankigazgatók és gyárosok romániai tanulmányutra akarnak jönni és ezzel kapcsolatban információért fordultak az említett pénzemberhez. A kolozsvári bankdirektor már érintkezésbe lépett a számbavaehető gazdasági érdekeltségekkel az előkelő külföldi vendégek megfelelő fogadtatása érdekében.

A tanulmányút eszméjét egy berlini nagyiparos vetette fel, aki üzletileg sokat jár Romániában.

Körülbelül 25 tagú csoport áll megismerés alatt, amely husvét körül fogja Romániát meglátogatni. A német bankárok és gyárosok az egész országot be-

akarják utazni, de leginkább Erdély érdeklí őket és itt is elsősorban a földgázvidék, valamint az itteni iparvállalatok rendezése és helyzete.

A tanulmányi bizottság eddigi levelezéséből megállapítható, hogy a német pénzembereknek komoly terveik vannak az erdélyi földgázvidékkel kapcsolatban, amelynek természetes fűtőanyag-mennyiségét a román kormányok rossz és erdélyellenes gazdasági politikája miatt a külföldi vállalkozás alig tudott még kihasználni. A német bankárok és gyárosok a program szerint egy napot Kolozsváron fognak tölteni és ebből az alkalomból egy szűkebbkörű konferencián informálni fogják a gazdasági köröket azokról a terveikről, amelyeket a földgázvidék meglátogatása alapján készítenek Erdélyben megvalósítani.

248 millió lej a kisküküllővármegyei gazdák adóssága

Dicsőszentmárton, márc. 18.

Még nem is olyan régen, alig egy pár évvel, Erdély egyik lejobban szituált gazdaközönsége a kisküküllői volt.

Elsőrendű búzája és világpiros bora révén a küllővölgyi lakosság teljes jólétben élt. Addig ma, a vármegye gazdaközönsége a teljes pusztulás és nyomor szélén áll. Adóssággal annyira tele van, hogy abból a saját erejéből sehezen fog már kievickélni.

Ha nem jön valami hirtelen segítség akkor a vármegye gazdaközönsége teljesen el fog merülni, a feje felett összeesapódó adósság hulláma alatt.

Kisküküllő vármegye gazdáinak adóssága, illetékes információk szerint 248 millió lej. — Óriási summa, nemcsak azért, mert a mai viszonyok mellett ennek kifizetése teljes lehetetlenség, hanem leginkább azért megdöbbentő a vármegye gazdaközönségének horribilis adóssága, mert Kisküküllő tudvalavélag Romániának egyike a legkisebb vármegyéjének s így a 248 millió lej alig egy pár ezer ember adóssága.

Ris Közgazdasági Hírek

Az aradmegyei malmok nemrégiben gyűlést tartottak, amelyen élesen tiltakoztak a gabonaértékesítési tervezet ellen. A gyűlésen elfogadott határozatokat az aradi kereskedelmi és iparkamara úján juttatták el a kormányhoz.

★ A nagyszalontai Árpád-malmot Nagy szalonta városa megvette négy millió lejtért. A malomvételt a megyei tanács nem hagyta jóvá és ezért most egy bizottságot delegáltak a vételi tranzakció felülvizsgálására.

★ A Bánsági Malomgyesület felemelte vámszázalékot, Hétfőtől kezdve a Bánság területén a következő vámtarifa változtatás: vám 16 százalék, porlás, tisztítottgabona után 2 százalék.

★ A Nagykárolyi Múmalom Rt. tüzkárárt likvidálták. A kárt 21 millió lejben állapították meg az érdekelt biztosító társaságok.

Egyik háziasszony mondja a másiknak:

hogy a VAS-cipőkrém nemcsak a cipőt fényesre tisztítja, hanem a bőrt is puhává és simulékonyá teszi, ezenkívül pedig használatba nagyon gazdaságos.

Kérjen mindenütt

„VAS“

gyártmányokat.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap egy szó 10. vastag betűkből 12 lej Vasárnap 7-50 illetve 15 lej Legkisebb hirdetés 10 szó Négyzeti hirdetés esetén 25% engedmény Állási keresőknek 25% kedvezmény A bukaresti kiadás részére szavanként 3 lej 50 széri megjelenésnél 4 lej

Véte-eladás

Szappanprést megvételre keresek. Berger, Szatmár, Str. Vasile Alexandru 22. 12069

Eladó mahagóni ebédlő, alig használt, tizenötezer lejért, azonnal, Nagyaj, a gyógyszer-tár. 12124

Vennék, vagy kibérelnék egy legalább 3 szoba és mellékhelyiségekből álló oly családi házat, melynek udvara autó, vagy kocsij bejárására alkalmas. Címeket kérek a Brassói Lapok kiadójához, alább „Apróhirdetés” felirattal. 12176

Ház eladó a Fővény-uccában. Érdeklődni Kolostor-ucca 11 sz. a. Szűcsnél. 12174

A „Bánati Kézműipar” modern termékeit, u. m.: storok, ágy- és asztalterítők, magánvevők részére hozza forgalomba, kényelmes fizetési feltételekkel, érdeklődőket meghívásra kollektívával felkeressük, brassói képviselő: Lévy, Katonakórház-tér 114. 12170

Lakás

Kadó 4-8 szoba, fürdő, konyha, garázs. Brassó, Fellegvár-sor 14. 12175

B.L. Kocsis Béla

Felétősszerkesztő

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidualatának kiadása és forgalmai ügyeinek, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10), negyedévre 30), félre 60), évente 120) lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi áramlatba negyedévre 42), félre 82), évente 160 lej

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadónál, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda Részletes tarifikkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Str. Cuza Voda 3 (Halmágyi Pál) — Dés: Str. S. Barnabás 10 (Osztián Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2 (Balogh Géza), Telefon 17 Hunyad és Alsófehérvár: r. sz. r. Kolozsvár: Str. Duba arior 7. (Neumann Ignác) — Marosvásárhely: Szgyörgy-u 6 (Szabo Jenő) — Nagyszeben: Str. Turului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic Jiza 32 (Szabo Gyula) — Szatmár: Papo Géza-utca 15 (Kertész László) Szatmár- és Marosvásárhely részére — Szilágyosmihály: (Hallerin Ernő) — Temesvár: Gyárvaros. Fő út (Str. Daciilor) 33-35 (Gerő Sándor) — Torja: Str. Rátele (Artaud 25) — Brassó: (László)

Megbízások felvételére és fizetések átvételére fenti helyi megbízottakon kívül a központi megbízottak vannak feljósztva: Bartos Géza, Dán Dániel, Nádas Jenő.

Ma érvágás helyett
vér-veszteséget ér el az

URODONAL

segítségével.

A szervezet bármely részében, az agyban, májban, tüdőben, vesében, stb. megnyilvánuló vértódlást az egészségtelen vérnyomása okozza.

A vértódlás néha nem helyhez kötött, hanem kihát az egész szervezetre.

Felfúvódottnak, betegnek érezzük magunkat úgy hisszük, megpukkadunk a feszüléstől.

Akkor már hajlammal birunk a benulásra vagy a szélutásra.

A vértódlás nem csak nagy nyomásban nyilvánul meg hanem nehéz, szaggatott lélegzést, szédülést, fúzugást stb is okoz.

Ez a beteges állapot, — mert ez tényleg betegség, — nem vérbőségnek, hanem a rossz vérkeringésnek tulajdonítható amely miatt a vér tisztátalanná válik, illetve abban mérgező anyagok halmozódnak fel. A vér ezáltal megduzzad és veszít folyékonyaságából.

A vér tisztátalanságát, ha nem is teljes egészében, de részben a húgysav és oldatlan húgylavakódások okozzák.

URODONAL feloldja a húgysavat és minden származékát, epp úgy, mint a melegvíz a cukrot.

Az URODONAL teljesen ártalmatlan, nem gyakorol káros hatást sem a vesékre, sem a gyomorra, sem az agyra.

URODONAL egyenértékű az érvágással.

CHATELAIN TELEFEK, PARIS

Turche-Türkös község előljárásgától.

88-1931. szám.

ARVERESI HIRDETMEY

Közhir: tesszük, hogy 1931. április hó 1-én, délelőtt 10 órakor, Turche-Türkös (Brassó-vármegye) község előljárásgátánál, nyilvános, zárt ajánlatokkal egybekötött árverés útján egy tételben eladotnk a község tulajdonát képező következő famennyiségek:

3000 köbméter fenyőfa, a „Költő” című erdő B. szérájának 100, 102, 110, 115 és 116 számú parcellájából, köbmétereként 160 lej kiküldési áron.

Az eladást a nyilvános számvétségéről szóló törvény 88-110 paragrafusának, továbbá a Mon'torul Oficial 1912. augusztus 12-ki 108-ik számában közölt, az állami erdőkitermelésekre vonatkozó szabályok és végül olyan külön feltételek alapján tartat'k meg, mely utóbbiakról az érdeklődők vagy a község előljárásgátánál, vagy a hétfalusi erdőkerületnél szerezhetnek tudomást.

Az ideiglenes óvadék a felajánlott összeg 10 százaléka.

Turche-Türkös, 1931. március 6.

Ioan Petcu s. k.
előljáró.

C. Schneider s. k.
jegyző.

Megjelent a

„DOCUMENTAȚIA FISCALĂ PAVES“

amely — állandóan a legújabb rendeletekkel kiegészítve — tartalmazza az összes adóügyi intézkedéseket (törvényeket, rendeleteket, utasításokat stb.), a legkönnyebben kezelhető és áttekinthető formában.

Egy példány ára, kiadásában tamentes napiról és regisztermappával Lei 1030 (ezzezer)

Me rende hető a szerzőnél:

LEON PAVES, — București III, Str. G. D. Paladé No. 52.

— Utánvételes szétküldés —

— UJITSA MEG lejárt előfizetés idejében, hogy megszakítás nélkül mindennap küldhessük továbbra is címére a lapot

A ROMÁN NYELVET

gyorsan, tökéletesen, kényelmesen meg tanulhatja

ha megrendeli dr. Cherestesiu és Déri kolozsvári professzorok szerkesztésében megjelent, 10 füzetből álló, magántanulásra egyedül is kiválóan alkalmas „100 UJSÁGCIKK ALAPJÁN — ROMÁNUL” című illusztrált nyelvkönyvet. A kiemény 100ban 200 lej. — Postai megrendeléseket az összeg előzetes beküldése esetén, pórtómentesen eszközölünk.

Brassói Lapok Könyvosztálya

NEM LESZ
325, 425, 525, 625 LEJ

Csoportarainkban
MEGTALALHATJA
MINŐSÉGET
FORMAT
SZINT

TÖBBÉ
MINDEN VÁSÁRLÓ INGYEN

SORSJEGYET KAP
NYEREMÉNY:
100000 LEJ
EGY SORSJEGY NYERHET
1000-25000-ig

DERBY-nél

Az összes fióküzletekben.

GONDJA!

VÁSÁROL!